

ΕΥΑΓΓΕΛΙΚΗ
Σ Α Λ Η Π Ι Γ Ε
ΣΥΓΓΡΑΜΜΑ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ
ΘΕΟΛΟΓΙΚΟΝ, ΗΘΙΚΟΝ ΚΑΙ ΙΣΤΟΡΙΚΟΝ
ὑπὸ
ΓΕΡΜΑΝΟΥ ΙΕΡΟΚΗΡΥΚΟΥ.

ΤΟΜΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟΣ

« Ἀκούσωμεν τοίνυν ὅσαί τῆς ἀναγωγῆς τῶν Γραφῶν ἀρλοῦμαι
ἔσονται ὑπεμείνομεν βλάβην, ἔσονται πανόσι! εὐ γὰρ ἔν ποτε τῆς διὰ τῶν
ἔργων ἐπιλασώμεθα πολιτείας, εἰ μὴδὲ αὐτοὺς τοὺς νόμους, εἰδέσθαι
καθ' ὅς πολιτεύεσθαι χρὴ. »
(Κόρινθ. Ἀλεξανδ. Στιχὸν τῆ κατὰ Ματθ. ὁμιλία Κεφ. ΙΓ')



ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ,
Ἐκ τοῦ παρὰ τὴν ΠΑΤΡΙΚΙΟΥ ΔΙΕΥΘΥΝΟΜΕΝΟΥ ΤΜΗΜΑΤΟΣ
ΤΗΣ ΤΥΠΟΓΡΑΦΙΑΣ ΑΝΔΡΕΟΥ ΚΟΡΟΜΒΑΔΑ,
1836,

ΕΥΑΓΓΕΛΙΚΗ

Σ Α Λ Π Ι Γ Ε'

ΣΥΓΓΡΑΜΜΑ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ

ΘΕΟΛΟΓΙΚΟΝ, ΗΘΙΚΟΝ ΚΑΙ ΙΣΤΟΡΙΚΟΝ.

Αριθ. 19. ΠΕΡΙΟΔΟΣ ΔΕΥΤΕΡΑ. ΤΗ 20 ΝΟΕΜΒΡ. 1837. ΣΑΒΒΑΤΟ.

ΠΕΡΙ ΖΑΧΑΡΙΟΥ ΤΟΥ ΠΑΤΡΟΣ ΤΟΥ ΠΡΟΔΡΟ-
ΜΟΥ. ΥΠΟΜΝΗΜΑΤΙΚΗ ΕΠΙΣΤΟΛΗ.

Γερμανῶ τῷ Παροσιωτῶ Ἱεροκλήρῳ,

Κ. ΟΙΚΟΝΟΜΟΣ ΧΑΙΡΕΙΝ ΕΝ ΚΥΡΙῶ.

Ἐρωτᾷς με, φίλε Πάτερ, τὰ περὶ Ζαχαρίου τοῦ Πατρὸς τοῦ τιμίου Προδρόμου διαπορούμενα; ἐγὼ σοι πρυθὺμως ἀποκρινοῦμαι ὅ,τι φρονῶ.

Τ' ὄνομα Ζαχαρίας (ἑλληνιστὶ δὲ μαθερμηνεύεται *μνήμη Κυρίου*) εἰς δύο περιστάσεις διαφόρους ἀναγιγνώσκωμεν ἐν τοῖς ἁγίοις Εὐαγγέλιαις: α *Ζαχαρίας Ἰερὺς ἐξ Ἐφρημ* ἢ *ρίας Ἰβὲλ* » ἱστορεῖται παρὰ τῷ θεῷ Λουκᾷ ὁ γενέτης τῆς Προδρόμου τοῦ Λόγου φωνῆς, τοῦ Βαπτιστοῦ Ἰωάννου (α). α *Ζαχαρίας υἱὸς Βαραχίου* » παρὰ τῷ θεῷ Ματθαίῳ (β),

(α) Λουκ. α', 5—67, καὶ γ', 2.

(β) Ματ. κγ'. 35.

παρὰ δὲ τῆ θεῶ Λουκᾶ Ζαχαρίας ἀπλῶς (δίχως πατρωνυμίας) (α) ὀνομάζεται καὶ ὁ μεταξὺ τοῦ Ναοῦ καὶ τοῦ θυσιαστηρίου φοναυεῖς, περὶ οὗ ἤλεγξεν ὁ Κύριος τοὺς φονοκτονούντας Ἰουδαίους. Τούτους τοὺς Ζαχαρίας οἱ μὲν ἀρχαιότεροι τῶν θεῶν Πατέρων ὀρθῶς καὶ δικαίως (καθὼς νομίζομεν) συνάπτουσιν εἰς ἓν καὶ μόνον πρόσωπον, ἓνα καὶ τὸν αὐτὸν εἶναι λέγοντες αὐτόν τε τὸν υἱὸν τοῦ Βαραχίου τὸν ὑπὸ τῶν Ἰουδαίων φονοκτονηθέντα, καὶ τὸν Ἱερέα τοῦ Προδρόμου γενέτην, (ὅστις καὶ τὴν Ἰλειπάρθενον Θεοτόκον ἔτι τριετίζουσιν ἐν τῷ Ναῷ Κυρίου προσενηχθεῖσαν ὑπεδέχθη, καὶ πάλιν μετὰ τὴν ἀφθορὸν γέννησιν ἐστήσεν αὐτὴν ἐν τῷ Ναῷ μετὰ τῶν Παρθένων, ὡς λέγομεν ἐφεξῆς). Ἄλλοι δὲ πάλιν (καὶ μάλιστα τῶν νεωτέρων συγχοί) διαιροῦσι τοὺς Ζαχαρίας· ἄλλον εἶναι λέγοντες τὸν τοῦ Προδρόμου πατέρα, καὶ ἄλλον τὸν φονοκτονηθέντα Παραχιάδην.

Καὶ τίς λοιπὸν ὑπῆρξεν οὗτος ὁ παρὰ τὸν γεννήτορα τοῦ Προδρόμου διάφορος νομιζόμενος Ζαχαρίας τοῦ Βαραχίου; καὶ πότε ἤμασε; Περὶ τούτου τρεῖς φαίνονται γινώμαι τῶν ὑπομνηματιστῶν, καὶ σχολιογράφων· οἱ μὲν τινες (ἐν οἷς καὶ ὁ μακάριος Ἱερώνυμος) θέλουσιν ὅτι οὗτος ὑπῆρχε Ζαχαρίας, ἢ (κατ' ἄλλους κώδηξας) Ἀζαρίας Ἱερεὺς ὁ υἱὸς Ἰωδαὲ τοῦ Αρχιερέως (περὶ τὰ 855. π. χ.), περὶ οὗτινας ἀναγινώσκομεν ἐν τῇ δευτέρᾳ τῶν Παραλειπομένων, « ὅτι ἐπέθεντο αὐτῷ ὁ λαός, καὶ ἐλιθοβόλησαν αὐτὸν δι' ἐντολῆς Ἰωᾶς τοῦ Βασιλέως ἐν οἴκῳ Κυρίου » (β). Ἐπειδὴ δὲ οὗτος μὲν ἱε-

(α) Λουκ. ιβ', 51.

(β) Β. Παραλειπ. κδ'. 20--21. ἐν τῷ Βατικανῷ καὶ Ἀλεξανδρινῷ κώδηξι καὶ ἄλλοις ἀρχαίοις χειρογράφοις γράφεται Ἀζαρίας. Ἐν ἄλλοις δὲ πάλιν καὶ ἐν τῷ Ἑβραϊκῷ γρά-

φῆται ῥητικῶς υἱὸς Ἰωδαε, ὁ δὲ μεταξὺ τοῦ Ναοῦ καὶ τοῦ θυσιαστηρίου καταφονευθεὶς ὀνομάζεται υἱὸς Βαραχίου, διαλάττουσιν οἱ γνωμικισταὶ τὴν ἐναντίωσιν λέγοντες, ὅτι πολλοὶ τῶν Ἰουδαίων ἦσαν διάνυμοι εὖτα καὶ ὁ Ἰωδαε ἐκαλεῖτο καὶ Βαραχίος. Ἄλλοι δὲ νομίζουσι τὸν αὐτὸν καὶ τὸν Προφήτην Ζαχαρίαν, τὸν μεταξὺ τῶν Ἑλασσόνων Προφητῶν ἐνδέκατον ἀριθμούμενον, Βαραχίου κἀκείνου υἱὸν ἱστορούμενον, ὅστις ἤρξατο προφητεύειν κατὰ τὸ β'. ἔτος τῆς Βασιλείας Δαρείου τοῦ Ἰστάσπου (τῷ 514, π. χ.), ὡς αὐτὸς ἑαυτὸν ὁ Προφήτης πατρωνυμεῖ καὶ χρονολογεῖ λέγων. « Ἐτὸς δευτέρου ἐπὶ Δαρείου ἐγένετο λόγος Κυρίου πρὸς Ζαχαρίαν υἱὸν τοῦ Βαραχίου υἱοῦ Ἀδδῶ, τὸν Προφήτην » (α). Τίτοι δὲ τινες, τέλος, νέαν ὁδὸν ταμόντες, ὑπέλαβον τὸν ἐν τοῖς Εὐαγγελίοις υἱὸν Βαραχίου τὸν αὐτὸν καὶ Ζαχαρίαν τὸν υἱὸν Βαροῦχ, δι' ἐφθόνησαν ἐν μέσῳ τοῦ Ναοῦ μισροὶ τινες ζήλωται λαγόμενοι κατὰ τὴν ὑπὸ Ἰήτου πολιορκίαν τῶν Ἱεροσολύμων, ὀλίγῳ πρὸ τῆς ἀλώσεως (τῷ 75. μ. χ.), ὡς Ἰωσήπος ἱστορεῖ (β). Ἐπειδὴ δὲ τούτον μὲν ἐφθόνησαν τεσσαράκοντα καὶ τρία σχεδὸν ἔτη μετὰ τὴν τοῦ Σωτῆρος ἀνάληψιν, αὐτοὶ δὲ ὁ Σωτὴρ ἡμῶν καὶ Θεὸς ἐλέγχων τοὺς Ἰουδαίους περὶ τῆς μιστροφονίας Ζαχαρίου τοῦ υἱοῦ Βαραχίου λέγει παρωχημένως « ὅν ἐφονεύσατε, » ταύτην τὴν ἀντίφασιν θεραπεύοντες οἱ τρί-

φεται Ζαχαρίας. Μεταβάλλονται δὲ εἰς ἄλλα ταῦτα τὰ ὀνόματα ὡς καὶ Β' Παραλ. Κερ. κς'. ἐν μὲν §. 5. γράφεται Ζαχαρίας, ἐν δὲ §. 17. Ἀζαρίας ὁ αὐτὸς ἀναγινώσκεται ἐν τοῖς πλείστοις καὶ ἀρχαιοτάτοις κώδηξι. Βλ. καὶ Γ. Συγκέλλου χρονογραφ. σελ. 353. Τ. α. ἔκδ. 1829. Β.

(α) Ζαχαρ. α'. 1.

(β) Ἰωσήφ. Ἰουδ. Πολ. δ', ε, 4.

τοὶ οὗτοι γνωματίζουσι καὶ ἐλαμβάνουσι τὸν ἄδρισον, ἐφρονεῦσατε ἀντὶ μέλλοντος, φρονεῦσατε. Καὶ τοιοῦτου ἀντιχρονισμοῦ παράδειγμα φέρουσι καὶ ἄλλα καὶ ἐκ τοῦ Πολυβίου. Ταύτης τῆς παννύπσιον ἀγνώστου παρὰ τοῖς ἀρχαίαις καὶ ξηνοῦστρον γνώμης ἀρχηγὸς ἐγένετο πρῶτος τῶν τις νεωτέρων φιλολόγων ἡγήματι Κρεψίως.

Ἀλλ' ἔστι οὗτος, οὔτε τ' ἄλλα δύο κόμματα τῶν διαρρῶντων εἰς δύο δικρόρους τοὺς Ζαχαρίας, λέγουσιν ἀναπίρρατα καὶ πιθανά. Καὶ πρῶτον μὲν (ἐν ἀπὸ τῶν πρώτων ἀρξώμεθα) δίδωμεν ὅτι ὁ ὑπὸ τοῦ Βασιλέως Ἰωᾶς λιθοβοληθεὶς Ἀζαρίας ὁ τοῦ Ἰωδαὲ ἐλέγετο καὶ Ζαχαρίας, κατὰ τὴν συνήθη τῶν ὀνομάτων τούτων ἐναλλαγὴν (α). Ἀλλ' ὅτι κατωὺς ὁ υἱός, οὗτω καὶ ὁ πατὴρ ὑπῆρχε διώνυμος Ἰωδαὲ καλούμενος ὁ αὐτὸς καὶ Βαραχίας, πρὸς τοῦτο δυσκολώτατα ἀμυγκαταγεῖται καὶ τῶν διαλλακτῶν ὁ ἐπιεικέστατος; διότι εἰς οὐδεμίαν τῶν Ἰουδαϊκῶν Ἀρχιερέων ἀναγραφὴν ὁ Ἰωδαὲ καλεῖται καὶ Βαραχίας. Ὁ δ' Ἱστορικὸς Ἰώσηπος Σουδέαν τὴν Ἰωδαὲ φαίνεται καλῶν (β). Ἐκὼν δὲ προστεθῆ καὶ τὸ Βαρα-

(α) Διώνυμος τοῦτον εἶπε καὶ ὁ Θεὸς Χριστότομος, ἐν αἷ τῆ περι Ζαχαρίου τοῦ υἱοῦ Βαραχίου σχολιάζει (εἰς Ματθ. κγ') « Ἀλλὰ τίς ἐστὶν ὁ Ζαχαρίας οὗτος; οἱ μὲν τὸν Ἰωᾶν » νῦν πατέρα φατίν· οἱ δὲ τὸν Προφήτην· οἱ δὲ ἕτερον τινα » διώνυμον; ὅτι καὶ Ἰωδαὲ φησὶ ἡ Γραφή. » Ἰσ. γρ. ἐν τοῦ Ἰωδαὲ ἢ μᾶλλον, ἐν καὶ Ἀζαρίαν τοῦ Ἰωδαὲ φησὶ, κ. τ. λ. αὐτὸ τοῦ Ἰωδαὲ υἱός; ἱστορεῖται ἐν τῇ β' τῶν Παρραλειπομένων ὁ Ζαχαρίας, ἀλλ' οὐκ αὐτὸς Ἰωδαὲ. Πλὴν εἰ μὴ τις λέγει ταῦτα τὴν ἑλλειψιν τῆς φράσεως σφάλμα μὴ τῶν τυκωγράφων, ἀλλὰ τῶν πρώτων ἀντιγραφῶν, ἢ καὶ μνημονικῶν αὐτοῦ τοῦ Θεοῦ Πατρὸς.

(β) Ἰωσ. Ἰω. ἀρ. βιβλ. τ. πρ' ἑλ. καὶ Sigan de rephbl. Jud. v. c. 1.

χίας, τότε τριώνυμος ἦμῶν προκύψει ὁ μακροβιότητος; ἀπάντων τῶν νομικῶν Ἀρχιερέων ἱστορούμενος οὗτος Ἰωδαὲ! Ἀλλὰ (λέγουσι) ἡ τελευταία τοῦ παρὰ τῷ θεῷ Ματθαίῳ Ζαχαρίου τοῦ Βαραχίου, συμφωνεῖ κατὰ πάντα πρὸς τὴν τελευταίαν τοῦ Ζαχαρίου τοῦ υἱοῦ Ἰωδαὲ· διότι καὶ αὐτὸς κἀκαῖνος ἱστοροῦνται θανατωθέντες ἐν τῷ Ναφ. Καὶ λοιπὸν ἐν τῇ β'. τῶν Παρραλειπομένων ἐκέλευσε Ζαχαρίαν Ἰωδαὲ, τούτων ὁ θεὸς Ματθαῖος εἶπεν υἱὸν Βαραχίου· καὶ ἀρκεῖ ἄρα καὶ μόνη τοῦ Εὐαγγελιστοῦ ἡ μαρτυρία πρὸς ἀπάδειξιν ὅτι ὁ Ἰωδαὲ ἐπινομαζέτο καὶ Βαραχίας. Ἀλλὰ τίς ἀνάγκη (ἀπαντῶμεν) πρὸς τὴν τοιαύτην τῶν ὀνομάτων βιαίαν διαλλαγὴν, οὕτω προφανῶς ἀνδισταμένης τῆς ἱστορίας; καὶ διὰ τί μὴ λέγωμεν ἀπλούστερον, ὅτι οἱ μισαίφονοι Ἰουδαῖοι, φρονεῦσαντες ἐν τῷ Ναφ τὸν πρῶτον ἐκεῖνον Ἀζαρίαν ἢ Ζαχαρίαν τὸν τοῦ Ἰωδαὲ, παρρησίως ἐξεμάνισαν ὑστερον καὶ κατὰ Ζαχαρίου τοῦ υἱοῦ Βαραχίου, τὸν ὅποιον οἱ πάλαι Πατέρες τῆς Ἐκκλησίας τὸν αὐτὸν λέγουσι καὶ τὸν πατέρα τοῦ Βαπτιστοῦ; ἢ δὲν ἐφρόνουσαν οὐ μιάστορες Ἰουδαῖοι καὶ ὑστερον ἐν τῷ Ναφ παρρησίως καὶ τὸν τοῦ Παρούχου Ζαχαρίαν ἐπὶ τῆς ἐσχάτης τῶν Ἱεροσολύμων πολιορκίας, καθὼς προείπομεν; ἔπειτα (τὸ μέγιστον) ὁ μὲν τοῦ Ἰωδαὲ Ζαχαρίας ἢ Ἀζαρίης ἐφρονεῖτο ὑπὸ Ἰωᾶς βασιλεύοντος; ἐν Ἱερουσαλήμ περὶ τὰ 855 π. χ. Μετὰ δὲ ταῦτα πολλάκις οἱ φονικοὶ Ἰουδαῖοι πολλοὺς τῶν ἁγίων ἐφρόνουσαν Προφητῶν, ἐν οἷς καὶ τὸν μεγαλοφρονότατον Ἰσαΐαν (περὶ τὸ 720 π. χ.) καὶ τὸν Ἀμώ, καὶ τὸν Μιχαῖαν, καὶ τὸν Ἰερεμίαν (περὶ τὰ 615) (α). « Καὶ τίνα τῶν Προφητῶν οὐκ ἐδίωξαν καὶ ἀπέκτειναν » οἱ Προφητοκτόνοι ἐκεῖνοι, καθὼς αὐτοὺς ἐξηλέγετο ὁ πρωτομάρτυς Στέφανος; (β) Ἄν λοι-

(α) Βλ. Ἐπιφάν. ἐν βίῳ Προφητ. (β) Πραξ, ζ'. 52.

πὸν ὁ τοῦ Ἰουδαίου παλαιῶς Ζαχαρίας ὑπῆρχεν ὁ αὐτὸς καὶ ὁ παρὰ τῷ θεῷ Ματθαίῳ Ζαχαρίας τοῦ Βαραχίου, πῶς μέχρι τούτου ἔστησαν ὁ Κύριος τὴν ὑπὸ τῶν Ἰουδαίων φονοκτονίαν τῶν Προφητῶν; ἢ μήπως τῶν μετὰ ταῦτα τοσούτων Ἀγίων τὸ χυθὲν ἀθῶον αἷμα παρέβλεψεν ἡ Θεία δίκη ἀτιμωρητον; οὐδ' ἐπῆλθε ποινιλία νέμισις ἐπὶ τοὺς παλαμναίους καὶ μαιφόνους μαιφόνων προγόνων γόνους ἐκείνους, οἵτινες «οικοδομοῦντες τοὺς τάφους τῶν Προφητῶν, καὶ κοσμοῦντες τὰ μνημεῖα τῶν δικαίων ἐμαρτύρουσαν αὐτοῖς θεῖα ἡσυχία τῶν φονευσάντων τοὺς Προφήτας;» (α) Ἄλλὰ τοῦτο (νομίζω) μὴ αὐτοὶ αἱ τῆς ἀντιλεγομένης γνώμης εἰσηγητορες ἀποδέχονται. Φαίνεται λοιπὸν ὁ τοῦ Βαραχίου Ζαχαρίας ἀποκτανθεὶς οὐχὶ πρὸ χρόνων παλαιῶν, ἀλλὰ τότε σιγγυεῖ, καὶ μετὰ τὴν ἐπιφάνειαν τοῦ Σωτῆρος. Ὄθεν καὶ τοὺς φονεῖς ἤλεγχεν ὁ Κύριος ὡς ἐσχάτως ἀποκτείναντας τὸν Ζαχαρίαν, καὶ κατ' αὐτὰς σχεδὸν τὰς παρεμονὰς τῆς φαβερᾶς ἐποχῆς ἐκείνης, καθ' ἣν ἔμαλλον οἱ ἀλάστορες «πλήρωσεν τὸ μέτρον τῶν κατέρων αὐτῶν» (β) «γενόμενοι προδῆται καὶ φονεῖς καὶ αὐτοῦ τοῦ ὑπὸ τῶν Προφητῶν προκαταγγελλθέντος Σωτῆρος τοῦ κόσμου» (γ). Τοῦτον λοιπὸν τὸν Βαραχίου Ζαχαρίαν οἱ παλαιοὶ Πατέρες τῆς Ἐκκλησίας ὀρθῶς καὶ πρὸς τὴν Εὐαγγελικὴν ἱστορίαν συμφώνως παρέδωκαν εἶναι τὸν αὐτὸν καὶ τὸν ἱερέα τοῦ Προδρόμου γενέτην, ὅστις καὶ Προφήτης ἐγένετο, κατὰ τὰς Θείας Γραφάς (δ), καὶ ἐξ ὧς μετὰ τὴν γέννησιν τοῦ Σωτῆρος φαίνεται φονευθεὶς ὑπὸ

(α) Ματθ. κγ', 29—34. Λουκ. ια', 47—49.
 (β) Ματθ. κγ', 32.
 (γ) Πραξ. ζ'. 52.
 (δ) Λουκ. α', 67.

τῶν Ἰουδαίων, ὡς ἐσχάτος τῶν τὴν αἰαίαν Οἰκονομίαν προφητευσάντων. Διότι, ἂν καὶ κυρίως ἐσχάτος καὶ σφραγὶς τῶν Προφητῶν ὑπάρχει τε καὶ λέγεται ὁ τοῦ Ζαχαρίου Ἰωάννης ὁ Βαπτιστῆς («πάντες γὰρ οἱ Προφῆται μέχρι Ἰωάννου προφητεύσαν») (α), ἀλλὰ τοῦτου τὸν φόνον ἔδρασαν οὐτὰ αἱ τῶν Ἰουδαίων Ἄρχοντες, οὐτὲς ὁ λαός, («πάντες γὰρ τὸν Ἰωάννην εἶχον ὡς Προφήτην») (β). Ἄλλ' Ἡρώδης Ἰδουμαῖος ἀνὴρ ἀλλόφυλος, καὶ Βασιλεὺς παράνομος, καὶ ἠμάρτατος, υἱὸς ὠμοκράτου πατρὸς, Ἡρώδου τοῦ Α. τοῦ τῆς βρεφοκτονίας γενομένου ἀνοσιουργοῦ. Ὄθεν καὶ τὴν εἰς τοῦ Ἰουδαίου ἀνήκουσαν ἐνοχλήν διὰ τὴν τῶν δικαίων καὶ Προφητικῶν αἱμάτων ἔκχυσιν μέχρι τῆς Ζαχαρίου μαιφονίας ὤρισεν ὁ Κύριος. Καὶ ταῦτα μὲν πρὸς τὴν πρώτην περὶ τοῦ Ζαχαρίου γνώμην.

Ὅσοι δὲ πάλιν λέγουσι τὸν ἐν τοῖς Εὐαγγελίοις Ζαχαρίαν εἶναι τὸν αὐτὸν, καὶ τὸν ἐπὶ Δαρείου προφητεύσαντα Ζαχαρίαν τοῦ Βαραχίου, καὶ οὗτοι λέγουσιν ἀπίστευτα. Διότι οὗτος μὲν ὁ Προφήτης Ζαχαρίας ἀπέθανεν εἰς τὴν Ἰουδαίαν ἐν εἰρήνῃ καὶ γῆρα μακρῷ, καὶ ἐτάφη σίνεγγυς Ἀγγαίου τοῦ Προφήτου, ὡς ὁ μακάριος Ἐπιφάνειος ἱστορεῖ (γ). Ὁ δ' ἐν τοῖς Εὐαγγελίοις Ζαχαρίας ἐφονεύθη μετὰ τὸ Ναοῦ καὶ τοῦ θυσιαστήριου. Πάλιν ὁ Ναός καὶ τὸ θυσιαστήριον ἀνηγέρθησαν τῷ 5'. ἔτι τῆς Δαρείου Βασιλείας, κερώντος καὶ προφητεύοντος καὶ Ζαχαρίου τοῦ Προφήτου συνάμα τῷ Ἀγγαίῳ, καθὼς ἡ τοῦ Ἑσδρα ἱστορία δηλοῖ (δ). Περὶ δὲ Ζαχαρίου

(α) Ματθ. ια', 13. (β) Ματθ. κα', 26.
 (γ) Ἐπιφαν. ἐν βίοις Προφητ. καὶ Συναξαριστ. εἰς Νομβ. α'.
 (δ) Ἑσδρ. 5', 14. πρὸς βλ. καὶ Ἑσδρ. α. Κεφ. ζ'. 3. Βλ. καὶ Γ. Συγκέλλ. χρονογραφ. τ. α. σελ. 456. ἔκδοσις Βον. Ο.

υίου Βαραχίου και τῆς κατ' αὐτὸν μαιφονίας, ὡς παρὰ τῆ Ἑσδρα, ὡς παρὰ τῆ Νεεμιά γίνεται λόγος οὐδαί, ὡς παρ' αὐτῷ τῆ Ἱστορικῆ Ἰωσήφῳ· ἀλλ' οὐδὲ πιθανὸν φαίνεται ἔλλως, οὐδ' ὁμοίητες οὐδ' ὅμοιοι, ὅτι τοῦ μόλις ἤδη ἀνακαθέντος Ναοῦ ἡ αὐτὴ παρεούσης ἐθεβηλώθη διὰ τῆς τοιαύτης μαιφονίας ὑπὸ τῶν τότε συναγομένων και μετανοούντων Ἰουδαίων. Εἰ δὲ και τι συνέβαινε τοιοῦτο, τίς πιστεύει ὅτι παρεπιπέθη ἀνιστόρητον παρὰ τῆ Ἑσδρα και τῆ Νεεμιά, οἷτινες πάντα τὰ κατὰ τὴν ἀνάγεισιν τοῦ Ναοῦ και τῶν τειχῶν τῆς Ἱερουσαλήμ, ὥς και τοῦ εἰκιστοῦ ἔτους Ἀρταξέρξου (ἐγγόνου τοῦ Δαρείου) διέγραψαν ἀκριβέστατα; ἤξει και αὐτὴ ἡ δευτέρα γνώμη φαίνεται παντάπασι και πρὸς τὴν Ἱστορίαν ἐναντία, και πρὸς τὴν χρονολογίαν ἀντιβαίνουσα· ἀσυμφωνος δὲ και πρὸς τὸ τοῦ Εὐαγγελίου κείμενον, ὅπου, καθὼς προείπομεν, ὁ φόνος τοῦ Ζαχαρίου συμπεράνεται κίβανόντα γενόμενος περὶ τὰς ἀρχὰς τῆς σωτηρίου ἐποχῆς. Φαίνεται δὲ πῶς και ἐξ αὐτῶν τῶν Κυριακῶν βημάτων· διότι περὶ μὲν τοῦ φόνου τῶν προγενεστέρων Προφητῶν ἐξελέγγων ὁ Σωτὴρ τοὺς Ἰουδαίους ἀποδίδωσι τὴν μαιφονίαν εἰς αὐτοὺς τοὺς πατέρας αὐτῶν· αὐτοὺς δὲ τοὺς ὀνομάζει υἱὸς ἰκαίων συνευδοκούντας τοῖς ἔργοις τοῖς πατράσι· τὴν δὲ Ζαχαρίου τοῦ Βαραχίου μαιφονίαν ἀποδίδωσι ὁ Κύριος βητῶς εἰς αὐτοὺς ἐκείνους πρὸς αὐτὸν· ἐλάλει, ὡς αὐτόχρημας τοῦ φόνου, λέγων δευτεροπροσώπως, « ὃν ἐφρονέσατε »· δείκνυται λοιπὸν και ἐκ τούτου ὅτι ὁ τοῦ Βαραχίου Ζαχα-

δὲ μακάριος ἐπιφάνειας, ἀσυμφώνως πρὸς ταῦτα, ὀλίγη προγενέστερον τῆς τοῦ Ναοῦ οἰκοδομῆς ἱστορήσει τὸν Προφήτην Ζαχαρίαν.

ρίας οὗτος ὑπῆρχεν ἕτερος παρὰ τοὺς πολλοὺς προγενεστέρους· δύο Ζαχαρίας, τὸν Προφήτην λέγω και τὸν τοῦ Ἰουδαί.

Οἱ δὲ τρίτοι, τέλει, οἱ περὶ τὸν Κρίψιον γραμματισταὶ φαίνονται και παντάπασι παράδοξοι, και θρασυῖ· τινες φιλολόγοι, ἐξαρτώντες τὰς ἐκκεντῶν εἰκασίας ἀπὸ λεπτοτάτου μίτου, τοῦ ἀντιχρονισμοῦ. Ἀληθῶς ὑπάρχουσιν εἰς τὴν ἑλληνικὴν χρόνων μεταλήψεις, και ὁ ἀόριστος ἐνίστε λαμβάνει και μέλλοντος σημασίαν ἐπὶ πραγμάτων προδήλως μελλοντικῶν. Ἀλλὰ τοιαύτη χρόνου μεταλήψις οὐδέπω ἐφαρμόζεται εἰς τὴν περὶ τῆς προκειμένης ὑποθέσεως ἀκολουθίαν τῶν Θείων λόγων. Ἀντιγράφωμεν δὲ τούτους αὐτολεξεί· « Ἴδου ἐγὼ ἀποστέλλω » πρὸς ὑμᾶς Προφῆτας, και Σοφοὺς, και Γραμματεῖς, και ἐξ » αὐτῶν ἀποκτενεῖτε, και - σταυρώσετε, και - μαστιγώσετε, » και διώξετε ἀπὸ πόλεως εἰς πόλιν· ὅπως ἔλθῃ ἐφ' ἡμᾶς » πᾶν αἷμα δίκαιον ἐκχυνόμενον ἐπὶ γῆς, ἀπὸ τοῦ αἵματος » Ἄβελ τοῦ δικαίου ἕως τοῦ αἵματος Ζαχαρίου υἱοῦ Βαρα- » χίου, ὃν ἐφρονέσατε μεταξύ τοῦ Ναοῦ και τοῦ θυσιαστη- » ρίου. Ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ἤξει ταῦτα πάντα ἐπὶ τὴν γέναν » ταύτην » (α). Ἐάν λοιπὸν ὁ Σωτὴρ ἐλάλει περὶ τινος μελλοντος Ζαχαρίου, διὰ τί μὴ ἔλεγε και περὶ τούτου « ὃν φρονέσατε » (μελλοντικῶς); ὡς εἶπε, και ἀποκτενεῖτε, και μαστιγώσετε, και ἤξει, προλέγων τὰ ἐσόμενα; Εἰ δὲ και τὸν μεταξύ τούτων μελλόντων παρεμβαλλόμενον ἀόριστον θέλει και τούτον ὁ Κρίψιος μελλοντικόν, ὅρα πλέον εἰς αὐτὸν ἵνα και νέου κανόνας εἰς τὸν ἑλληνα λόγον νομισθῆσῃ, συγγέων πανταχοῦ τοὺς Ἱστορικοὺς και παρεφνημένους χρόνους πρὸς τοὺς μελλοντας. Ἐπειτα τίνα λόγον ἔχει τὸ συνα-

μημεν μετὰ τῶν ἁγίων Προφητῶν, καὶ τὸν μετὰ τὸ πάθος τοῦ Σωτῆρος ἀποκτανθέντα Ζαχαρίαν τοῦ Βαρούχ, ἄνθρωπον σκληροτράχηλον καὶ πεπωρωμένον, καὶ μέχρι τέλους ἀπίστον πρὸς τὸ κήρυγμα τοῦ Εὐαγγελίου διαβιώσαντα; Μὴ γὰρ δὲν ὑπῆρχε καὶ αὐτὸς εἰς τῶν πρὸ τεσσαράκοντα περὶ-που χρόνων ὑπὸ τοῦ Σωτῆρος ἐξελεχθέντων υἱῶν τῶν Προφητοκτόνων; Καὶ ἂν αὐτὸς αὐτοπροσώπως (ὡς ἔτι νέος) ἐλειπεν ἀπὸ τοῦ κατὰ τοῦ Σωτῆρος μαιφάνου Συνεδρίου τῶν σταυρωτῶν, ἀρὰ γε δὲν παρουσίαζεν ἐκεῖ ὁ πατὴρ αὐτοῦ; ἢ τοῦλάχιστον, δὲν ἀνέκραξε καλέϊνος μετὰ τοῦ Χριστοκτονούντος θύλου τὴν φουδερὰν καὶ βαρεῖαν ἐκείνην ἀράν, « τὸ αἷμα » αὐτοῦ ἐφ' ἡμᾶς καὶ ἐπὶ τὰ τέκνα ἡμῶν »; Τοῦτου λοιπὸν τοῦ γνησίου τῶν Χριστοκτόνων υἱοῦ Ζαχαρίου τοῦ Βαρούχου τὸ αἷμα πῶς συνάπτουσιν οἱ ἄνδρες μετὰ τοῦ εὐαγγελιστάτου αἵματος τῶν δικαίων καὶ Προφητῶν; ἢ διὰ τί δὲν λέγουσι μᾶλλον, ὅτι καὶ εἰς τοῦτον ἐπέληθε τῶν δικαίων τὸ αἷμα, πᾶσαντα δικαίως, πρῶτον καὶ πρῶσιμιον τοῦ μετ' ἄλλων ἐξαστραψάντος παγγενοῦς ὀλέθρου τῶν υἱῶν τῆς Προφητοκτόνου πόλεως; (α) Τελευταῖον (ἵνα μὴ μακρύνωμεν τὸν λόγον), αὐτὸ τὸ Θεόπνευστον κείμενον τοῦ Εὐαγγελίου ἀναίραϊ τὸν οὐαιροπολήθέντα τοῦτον ἀντιχροισμὸν διότι, καθὼς ὁ θεῖος Μαρτῆος ἔγραψε παρωχημένως « δὲ φρονεῦσατε, » παρομοίως καὶ ὁ θεῖος Λευκᾶς κατ' ἀόριστον ἀπέδωκε τὴν φράσιν λέγων « ἕως τοῦ αἵματος Ζαχαρίου τοῦ ἀπολομένου (τούτ. φονευθέντος) μεταξὺ τοῦ θυσιαστηρίου καὶ τοῦ οἴκου » (6). ἢ μήπως ἐξεπίτηδες συνεφώνη-

(α) Ματθ. κγ'. 37.

(6) Οἶκον εἶπεν ὁ θεῖος Λευκᾶς τὸν Ναὸν, ὡς καὶ, ε' ἁ-

σαν οἱ Εὐαγγελιστᾶι φιλοτιμηθέντες ἵνα τὴν αὐτὴν πράξιν ἐκφράσωσιν ἀμφότεροι κατ' ἀντιχροισμὸν (λόγου πάθος ἄλλως παντάπασιν ἄγνωστον εἰς αὐτούς); καὶ ἔπειτα πάλιν μι-κολλῶς γραμματικίζοντες, ὁ μὲν ἐσχημάτισε τὸ ῥῆμα καθ' ὀριστικὴν, ὁ δὲ κατὰ μετοχικὴν ἐγκλισιν ὑπτιώτερον; Ἀλλὰ τὰ τοιαῦτα λέγειν τῆς ἐσχάτης μωρίας ἐστίν. Ἔστω καὶ ἐκ μόνης τῆς παραθέσεως τῶν ἱερῶν Εὐαγγελιστῶν ὁ τοῦ Ζαχαρίου φόνος ἀποδείκνυται ἤδη προγεγονῶς, ὡς παρωχημένως ἱστορούμενος, καὶ τῶν ἀντιχροιστῶν ἡ δόξα ἐξελέγχεται ψευδής.

Ἐπειδὴ λοιπὸν οὔτε Ζαχαρίας οὔτος ὁ τοῦ Βαρούχ, οὔτε ὁ μεταξὺ τῶν ἱλασσόνων Προφητῶν ἰδ. ἀριθμούμενος Ζα-

λομῶν ὠκοδόμησαν αὐτῷ οἶκον » (Πράξ. ζ', 47, 49. πρ' Ἐλ. Λουκ. ιθ', 46. Ματθ. κβ'. 13. Μάρκ. β', 26. Ἰωαν. ε'. 16, 17. Οὕτω καὶ ἔξῃδ. κγ'. 19, οἶκος Θεοῦ, ἡ σκηνὴ τοῦ μαρτυρίου). Σημαίνει δὲ καὶ τὸ Ναὸς καὶ τὸ οἶκος οὐ μόνον ὄλον τὸ οἰκοδόμημα, ἀλλὰ καὶ τὰ διάφορα αὐτοῦ μέρη οἶον ἐπὶ τοῦ παρόντος, μεταξὺ τοῦ θυσιαστηρίου καὶ τοῦ οἴκου (ἢ τοῦ Ναοῦ) δηλοῦται τὸ ὑπαίθριον τοῦ Ναοῦ μέρος ὅπου ἔστατο ὁ λαός, τὸ ὄπισθον ἐν μὲν β'. Πορταλεπ. κδ'. 21. λέγεται αὐτῷ ὁ δε ἰάσηπος ὑπαίθριον ἐκάλεσαν (Ἰουδ. πολ. δ', 6). Οὕτω καὶ οἱ Ἕλληνες οἶκον λέγουσι καὶ « μέρος τοῦ » οἴκου» (Πουχ.) ὡς, Ὁδ. α'. « εἰς οἶκον ἰουσα » (εἰς τὸν θάλαμον). Καὶ τὸν Ναὸν δὲ λέγουσιν οἱ Ἕλληνες οἶκον καὶ δόμον καὶ δῶμα Θεοῦ (Πινδ. Ποθ. δ'. 95. Νεμ. 1, 3.) ὅθεν καὶ ἡ γαλιλαϊτικὸς Ἄβηνα. Οὕτω καὶ ἡ Ἰταλικὴ γλῶσσα λέγει duomo (λατ. domus, δόμος) καὶ τὴν κατὰ διαφόρους πόλεις ἐπισημοτάτην καὶ πρωτεύουσαν Ἐκκλησίαν, οἷος ὁ δόμος (duomo) ἐν Φλωρεντία καὶ Μεδιολάνοις καὶ ἀλλαχοῦ. Παρομοίως καὶ ὁ ἱσπανικὸς Εὐσέβιος εἶπεν ἐπιφανεστάτους οἴκους (βίβ. Κωνσ. γ', 47.) ἀντὶ Ναοῦ (ὡς οἴκου Θεοῦ) καὶ οἶκος ἐκλήθη καὶ πάλιν τὸ συνκλιότερον παρεκκλήσιον.

χαρίας τοῦ Βαραχίου, οὕτε, τέλος, ὁ παλαιός, ὁ τοῦ Διωνύμου, ἢ τριωνύμου πατὴρ Διωνύμος υἱὸς Ἀζαρίας, ἢ Ζαχαρίας, ὁ τοῦ Ἰωδαὲ, ἢ Βαραχίου, ἢ Σουδεά, ἔχουσι ἀναμφίβολα γνωρίσματα ταυτότητος πρὸς τὸν ἐν Εὐαγγελίοις Ζαχαρίαν υἱὸν Βαραχίου, τὸν ἀποστόμενον μεταξὺ τοῦ Ναοῦ καὶ τοῦ θυιαστηρίου, μένει πιθανώτατον ὅτι αὐτὸς ὑπῆρξεν ὁ αὐτὸς καὶ Ζαχαρίας ὁ ἱερεὺς, ὁ πατήρ τοῦ Προδρόμου, καθὼς ἡμῖν παρέδωκαν οἱ θεοὶ Πατέρες. Πρὸς τοῦτο συμβάλλει καὶ ἡ φράσις τοῦ Εὐαγγελιστοῦ Λουκᾶ, ὅτις πανταχοῦ τὸν Ζαχαρίαν χωρὶς πατρωνυμίας ἐμνημόνευσε, καὶ ὅποτε πατέρα τοῦτον ἰσάφησε τοῦ Προδρόμου (Κεφ. α. κὰὶ β'), καὶ ὅποτε τὰ περὶ τὸν φόνον ἐξέφρασε· διότι « ἕως τοῦ αἵματος Ζαχαρίου » μόνον εἰπὼν, τ' ὄνομα τοῦ πατρὸς τοῦ Ζαχαρίου ἀπεισιώπησεν. Ὁ δὲ θεὸς Ματθαῖος προσέθηκε καὶ τὸ υἱὸς Βαραχίου, « τὸν πατέρα δὲ καὶ τοῦ Προδρόμου δαδῶν καὶ αὐτὸς· διότι μόνον εἰς ταύτην τὴν περίστασιν ὁ ἱερεὺς οὗτος Εὐαγγελιστῆς ὠνόμασε τὸν Ζαχαρίαν (τὸν τοῦ Προδρόμου γενέτην) ἀλλαγῶς δὲ οὐδαμῶς οὐδόπως ἐμνημόνευσεν οὐτ' αὐτὸν, οὐτε εἰ ἄλλα δύο Εὐαγγελιστῶν ἄλλα ῥήνον Ἰωάννην τὸν Βαπτιστήν, ἢ ἀπλῶς, Ἰωάννην λέγουσι τὸν Προδρόμον (α).

Τοῦτον, ὡς φαίνεται, τὸν Ζαχαρίαν τὸν υἱὸν Βαραχίου καὶ Πατέρα τοῦ Προδρόμου προεῖδε καὶ ὁ Προφήτης Ἰσαΐας ὡς τὸν μάρτυρα τῆς παρθενίας τῆς Θεοτόκου. Διότι προανακηρύξας τὸ « Ἰδοὺ ἡ Παρθένος ἐν γαστρὶ ἔξει, καὶ τέλει υἱόν, » καὶ κλέσουσι τὸ ὄνομα αὐτοῦ Ἐμμανουὴλ » (Κεφ. ζ'),

(α) Βλ. Ματθ. γ', ια', ιδ', ις', ιζ'. Μαρκ. ς', καὶ ζ'. Ἰωάν. α'. γ'. δ'. Πραξ. ιγ'. Οὕτω καὶ Λουκᾶς ζ', θ', κ.τ.λ.

ῥήθους εἰς τὸ ἐπόμενον κεφάλαιον, συνεχίζων ὁ Προφήτης τὴν τοῦ μεγάλου Μυστηρίου διαγραφὴν, ἐπιφέρει ὡς ἐκ προσώπου Κυρίου τὰ ἐφεξῆς. « Καὶ μάρτυράς μοι ποιήσουσι πιστοὺς » ἀνθρώπου, τὸν Οὐρίαν καὶ Ζαχαρίαν υἱὸν Βαραχίου. « Καὶ προσῆλλον (λέγει) πρὸς τὴν Προφήτιν καὶ ἐν γαστρὶ ἔλαβε, καὶ ἔτακεν υἱόν. » κ. τ. λ. (α) Οὕτως ὁ τῆς Θείας οἰκονομίας προόπτῃς προανατενίζων τῷ πνεύματι, καὶ χρονικῶς προσεγγίζων πρὸς τὴν Ἀειπαρθένον Προφήτιν (β), τὴν Θεοτόκον, προβλέπει ταύτην ὡς ἤδη παρούσαν, καὶ μάρτυρας τοῦ κατ' αὐτὴν Μυστηρίου παρτάτησιν Οὐρίαν τὸν ἱερέα καὶ Ζαχαρίαν τὸν υἱὸν Βαραχίου (καθὸ δηλονότι τοῦτον ἰδίως Προφήτην, καὶ Προφήτου μεγάλου, τοῦ Προδρόμου, Πατέρα) (γ). Ὅτι δὲ τοῦτον τὸν Ζαχαρίαν τὸν υἱὸν Βαραχίου

(α) Ἠσαΐ. ἡ. ι.—4.

(β) Ὅτι δὲ καὶ Προφήτις ἡ Θεοτόκος Μαρία, δηλοῖ καὶ ἡ παρὰ τοῦ Θεῶ Λουκᾶ προφητικὴ καὶ πολυθμῆτος αὐτῆς ὑμνολογία (Λουκ. α, 46—55). Καὶ πάντες οἱ θεοὶ Πατέρες συμφώνως ὁμολογοῦσι. Βλ. Μ. Βασίλ. εἰς Ἠσαΐ. Κεφ. ἡ, κ. τ. λ.

(γ) « Ἔστι δὲ ὁ μὲν Οὐρίας ἱερεὺς, συμβολικῶς χαρακτηρίζων τὸν διὰ Μωσέως νόμον. Ὁ δὲ Ζαχαρίας, Προφήτης » μαρτυρούμενον δὲ ὑπὸ τοῦ νόμου καὶ τῶν Προφητῶν συνίσταται τὸ Εὐαγγέλιον. Ἐρμηνεύεται δὲ ὁ μὲν Οὐρίας, φωνισμὸς Θεοῦ. Ὁ δὲ Ζαχαρίας, μνήμη Θεοῦ. Ὑἱὸς δὲ Βαραχίου, τῆς εὐλογίας τῆς τοῦ Θεοῦ. » (Μ. Βασίλ. εἰς Ἠσαΐ. ἡ). Ἰπῆρχε δὲ καὶ ὁ Οὐρίας, ὡς φησίνεται, Ζαχαρίου σύγχρονος, καὶ τὴν ἀρετὴν ἐφάρμιλλος ἱερεὺς. Ἄν δὲ τινες εἴπωσιν, ὅτι ὁ Οὐρίας οὗτος ὑπῆρχεν ὁ τοῦ Ἠσαΐου σύγχρονος Ἀρχιερεὺς ἐπὶ Βασιλείῳ Ἀχαζ γενόμενος (Δ, Βασίλ. ις'. πρὸ βλ. καὶ Ἰωσήφ. Ἰουδ. Ἀρχ. 10), οὐδὲ πρὸς ταῦτ' ἀντιλέγομεν. Διότι ὁ θεοφορούμενος Προφήτης βλέπων ὡς ἐνεστῶτα ἤδη τὰ μέλλοντα, καὶ θεωρῶν τὴν ἀσθαρὴν τῆς Παρθένου γέννησιν ὡς ἐπ' αὐτὸς παρῆτος παραδόξως τελεσιουργουμένην, κα-

προείπεν ὁ Ησαΐας, φάνερὸν διότι ὁ μὲν τοῦ Ἰωδαὲ Ζαχαρίας ὑπῆρξε διακοσίους περίπου χρόνους Ἡσαΐου προγενέστερος. Ὁ δὲ ἐπὶ Δαρείου προφητεύσας Ζαχαρίας τοῦ Βαραχίου προέλαβε τὴν κατὰ σάρκα γέννησιν τοῦ Σωτῆρος πεντακοσίους ἔκτος· ἐνιαυτούς· ἄλλος δὲ σύγχρονος τοῦ Ἡσαΐου Ζαχαρίας Βαραχίου οὐδεὶς ἱστορεῖται. Μένει λοιπὸν μάρτυς τῆς Παρθένου μητρὸς τοῦ Ἐμμανουὴλ ὁ συγχρονίσας αὐτῇ Προφήτης καὶ Ἱερεὺς Ζαχαρίας, ὁ Βαραχίου μὲν υἱός, πατὴρ δὲ τοῦ Προδρόμου, καὶ σύζυγος τῆς Ἐλισάβετ, συγγενοῦς (πρωτεξιδάφη) τῆς Ἁειπαρθένου καὶ Θεοτόκου Μαρίας (Λουκ. 4. 36).

Ὅθεν καὶ ἡ Ὀρθόδοξος Ἐκκλησία, ἀποστολικαῖς στοιχοῦσα παραδόσεσι καὶ θεοπνεύστων Πατέρων διδασκαλίαις, τὴν εἰς τὸν Ναὸν τῆς Θεομήτορος εἴσοδον ἀπέδειξτο, καὶ ταύτην ἐτησίως γαράζει, τιμῶσα καὶ τὴν πράξιν καὶ τὸν χρόνον, καθ' ὃν οἱ τρισάμβιοι γονεῖς τῆς Θεοπαιδὸς ἐτιμίζουσιν αὐτὴν προσήνεγκαν (ὡς προηέξαντο) καὶ καθιέρωσάν τῃ Κυρίῳ, δῶρον ἅγιον παρ' αὐτοῦ λαβόντες αὐτὴν ἐξ ἑπαγγελίας, καὶ στείρωτικῶν ὠδίνων καρπὸν παράδοξον, παραδόξου καὶ φρικτοῦ Μυστηρίου προσίμιοι. Ἐπέδεδξαν δὲ

καὶ ταύτης μάρτυρα καὶ τὸν σύγχρονον αὐτοῦ Οὐρίαν τὸν Ἀρχιερέα, ἄνδρα πιστὸν καὶ θεοφιλεῖ καὶ προσηύτην ἴσως τοῦ Μυστηρίου καὶ τοῦτον γενόμενον· καὶ πάλιν αὐτὸν συνάπτει μετ' ἄλλου Προφήτου καὶ Ἱερέως, Ζαχαρίου τοῦ Βαραχίου, τὸν ὁποῖον ἔβλεπε τότε συμπυκνῶσα καὶ αὐτὸν ὡς σύγχρονον μετὰ τῆς Ἁειπαρθένου, καὶ μαρτυροῦντα τοῦ τόκου τοῦ ἀφθοροῦ. Οὕτω πολλάκις τὸ πνεῦμα τῆς Προφητείας ὑπερβαῖνον τόπον καὶ χρόνον βλέπει παρόντα τὰ μέλλοντα, καὶ συνάπτει μετὰ τῶν ἐνεστώτων τὰ ἐσόμενα καὶ πρόσκαιρα καὶ πράγματα.

ταύτην ἐν τῷ Ναῷ προσενηχθεῖσαν αὐτὸς οὐτως πάλιν ὁ Προφήτης καὶ Ἱερεὺς Ζαχαρίας (α), καὶ καθιέρωσεν εἰς αὐτὰ τὰ

(α) Ἱεράρχην ὀνομάζει τὸν Ζαχαρίαν ὁ Ἀρειοπαγίτης Διονύσιος (Οὐρίαν, Ἱεράρχ. δ'). Ἀρχιερεῖα ταῦτον λέγουσι καὶ ὁ Ἱερεὺς Ἀμβρόσιος, καὶ Χρυσόστομος, καὶ Ἀδγουστίνος, καὶ Θεοδώρητος (εἰς Λευίτ. 15.) καὶ Γεώργιος Νικομηδείας ὁ μελωδὸς (ἐσπεριν. τῶν Ἐισοδίων), καὶ Νικηφόρος ὁ Κάλλιστος (Ἐκ' Ἰστ. 6. 3), καὶ ἄλλοι διδασκαλοὶ τῆς Ἐκκλησίας. Ἄλλ' ἐπίσταται τῶν νεωτέρων διερμηνευτῶν καὶ κριτικῶν οἱ θερμότεροι λέγοντες, ὅτι ἡ Εὐαγγελικὴ φράσις «*Ἱερεὺς τις*» καὶ ἡ «*Ἐφημερία Ἀβιά*, καὶ τὸ ἔθος καθ' ὃ ἔλλαξε θυμιάσαι (ὡς θυμίων οἱ Ἱερεῖς) καὶ τὸ θυσιαστήριον τῶν θυμιαμάτων ἐξω τοῦ αὐτοῦ κείμενον, ταῦτα πάντα ἀποδεικνύουσι τὸν Ζαχαρίαν ἁπλῶς Ἱερέα. Πρόσθετες (λέγουσι) καὶ ὅτι, κατὰ τὸν ἐνιαυτὸν τῆς τοῦ Κυρίου γεννήσεως (ὅστις ἦν ὁ αὐτὸς καὶ τῆς τοῦ Προδρόμου) εἰς τοὺς καταλόγους ἀναγράφεται Ἀρχιερεὺς ὅχι Ζαχαρίας, ἀλλ' Ἰωδαῖος Ζαχαρίας δὲ Ἀρχιερεὺς οὐδεὶς ἱστορεῖται (βλ. τὸν κατάλογον ἐν Νικηφόρου τοῦ Πατριάρχου χρόνον γράφ. καὶ Νικηφ. Καλλιῆστου Ἐκ' Ἰστ. 6. 4. πρ' Ἐλ. καὶ Ἰωσήφ. Ἰουδ. Ἀρχ. 15.). Ἄλλ' οὐδὲ ταῦτα τῶν Κριτικῶν φαίνονται παντάπασιν ἀναντιρρήτα. Ἱερεὺς ἐν τῇ βίβλῃ Γραφῇ πολλάκις ὀνομάζεται καὶ ὁ Ἀρχιερεὺς (Λευίτ. 6. ἔξοδ. 1. Πρᾶξ. 1. 4)· καὶ ἡ Ἐφημερία μνημονοῦσται ὡς βίβλα καὶ ἐστία τῆς τοῦ Ζαχαρίου γενεᾶς. Ἐπὶ δὲ τοῦ θυσιαστηρίου ἐθυμία καὶ ὁ Ἀρχιερεὺς τὸ πρῶτον πρῶτον. (ἔξοδ. 1. 5.) ἐθυμία δὲ καὶ ἅπασι τοῦ ἐνιαυτοῦ εἰσερχόμενος εἰς τὰ ἅγια τῶν ἁγίων, ὅπου εἶχεν ἡ σκηνὴ χρυσοῦν θυμιατήριον (ἔξοδ. 30. 4. πρ' Ἐλ. Ἰωσήφ. Ἰουδ. Πόλ. 4. 6. Οἱ δὲ, τέλος, κατάλογοι τῶν Ἀρχιερέων μετὰ τὴν ἐκ τῆς αἰχμαλωσίας ἐπιστροφὴν φαίνονται πολλάκις τεταραγμένοι, καὶ μάλιστα πρὸς τοὺς χρόνους τῆς τοῦ Κυρίου γεννήσεως. Ὅποτε οἱ Ἰουδαῖοι πολλὰς συγχρόνως εἶχον Ἀρχιερεῖς (καὶ οὐχ' ἓνα, καὶ ταῦτον διὰ βίου, ὡς ἀπ' ἀρχῆς) μεταβαλλομένους κατ' ἔτος, ἐνίοτε δὲ καὶ ταχύτερον, ὑπό τε τοῦ Ἡρώδου μάλιστα καὶ ἄλλων Βασιλέων τῆς Ἰουδαίας· καὶ ἄλλοτε

Λγια τῶν ἁγίων) ἐν οἷς ἡ Παρθένος διέμεγεν ἐπὶ δώδεκα.

ὑπὸ τῶν Καισάρων (Ἰωσήφ. 1, Αρχ. εἰ. 3). Οὐδὲν λοιπὸν παράδοξον ἐν μετὰ τοῦ Ἰωσήφου (ἢ ὀρθότερον μετὰ τοῦ πρό αὐτοῦ, Ἰωσήφου τοῦ ἑλύμα, ἕνα πρότερον ἑαυτὸν, ὅποτε συνελήφθη ὁ Προδρόμος) συναρχιερέως καὶ ὁ Ζαχαρίας. Ὁ δ' αὐτὸς καὶ πρό δώδεκα περίπου ἑαυτῶν, ὅποτε τὴν Παρθένον εἰσήγαγεν εἰς τὰ ἅγια, φαίνεται καὶ τότε πιρομοίως ἀρχιερατεύσας ἢ αὐτὸς, ἢ καὶ μετὰ τοῦ τότε τυχόντος ἑαυτοῦ ἀρχιερέως. Ὅτι δὲ συναρχιεράτευσάν καὶ ἄλλοι παρόμοιωί, φαίνεται « ἐκ τῶν Ἀρχιερέων Ἀγγὰ καὶ Καίθηρα » (Λουκ. γ. 2.), ἐξ ὧν ὁ μὲν Καίθηρας κυρίως, « ἢ Ἀρχιερεὺς τοῦ ἑαυτοῦ ἐκείνου » (Ἰωαν. 16. 39). Ὁ δὲ Ἰωάνης, καὶ πρότερον πρό χρόνων ἀρχιερατεύσας, συστατῆξ καὶ τότε τῆς ἀρχιερατικῆς τιμῆς, ὡς συνέργος, ἢ ἐπίτροπος καὶ ἀντιπρόσωπος (εἶχον δὲ καὶ τοῦτο τὸ ἀξίωμα οἱ Ἰουδαῖοι): τοῦτο δὲ ἀναφύρονται καὶ ἄλλοι, ὅθεν καὶ Ἰωάννης καὶ Ἀλέξανδρος καὶ ὁσοὶ ἦσαν ἐκ γένους Ἀρχιερατικοῦ » (Πλάτ. δ. 6). Τοιοῦτος λοιπὸν ἀρχιερεὺς ὑπῆρχε καὶ ὁ Ζαχαρίας, καὶ πρότερον ἐπὶ τῶν Βισοθίων, καὶ πάλιν καὶ ἐν χρόνον εὐηγγελισθῆ τὴν γέννησίν τῶν Προδρόμου. Πλὴν ἀλλ' ἐπαύθη τὸ τοῦ Θεοῦ Λουκᾶ Ἰερεὺς τῆς φαίνεται ἕνα τινὰ τῶν ἱερῶν ἁριστίως σημαίνον μᾶλλον, παρὰ τὸν ὠρισμένον ἀρχιερέα, πιθανόν ὅτι οἱ Θεῖοι Πατέρες (οἱ ἡλείονες) εἶπον ἀρχιερέα τὸν Ζαχαρίαν, καὶ ὁ Πρωτοίερέα τῆς ἁθιά ἑορμολογίας διδοῖ ἀρχιερεῖς δυνατάζονται πολλὰ καὶ παρὰ τῆς Θεῖας Ἰραφῆ καὶ οἱ ἄλλοι « ἀργότες τῶν πατριῶν τῶν Ἰερέων λέγονται, οἱ πρότεροι δὲ λουδοὶ καὶ ἐξάρχοντες ἐκείνη: τῶν δὲ ἱερατικῶν ἑορμολογῶν (Ἠλ. Αὐστ. δ. 3. Β. Πλάτ. 15. 14. Α. Πλάτ. 16. 6. πρὸς δὲ Ματ. 6. 4. Μαρκ. 8. 1. κτλ.). Καὶ τοιοῦτος λοιπὸν ἀρχιερεὺς ἐν ὑπῆρχεν ὁ Ζαχαρίας, καὶ ὅποτε τὰ περί τὸν Θεοδόρητον ἴσον εὐηγγελισθῆ, καὶ πολὺ πρότερον ἐπὶ τῶν Βισοθίων τῆς Θεομολογίας, ἠδύνατο πάλιν διὰ τοῦ κυρίως ἀρχιερέως τὴν Θεομολογίαν Μάρτιον εἰς τὰ ἅγια τῶν ἁγίων εἰσαγαγεῖν κατὰ Θεῖον βούλησιν, διὰ τοῦ Ἀσγίου (ὃν ὑπῆρχε τότε Λογίον, καὶ μὴ ἠραγίσθη κατὰ τὴν

κα (α). Καὶ καλὴν αὐτὴν ἐξελοῦσαν καὶ ὡς ὑπὸ φύλακι καὶ κηδεμονίᾳ μνήστορι παραδοθεῖσαν, καὶ τρεκοῦσαν τὸν Ἑμμανουὴλ, κατέταξεν ὡς Ἐπιπάρθενον ἐν τῷ Ναφ. μετὰ τῶν παρθένων αὐτὸς οὗτος, πάλιν ὁ Ζαχαρίας, ὁ καὶ προφῆθεις ὑπὸ τοῦ Προφῆτου Ἠσαίου, καὶ διὰ τοῦ ἰδίου αἵματος γενόμενος μάρτυς τοῦ Μυστηρίου τῆς πάνανγου Περθνομήτορος, Μαρτυ-

ὑπὸ Νάβουχοδονόσορος ἄλωσιν τῶν Ἱεροσολύμων, ὡς θέλουσιν οἱ ἔθραϊζοντες), ἢ καὶ ἄλλως διὰ Θεοῦ χρηματισμοῦ δηλωθεῖσαν. Ἡ μήπως τὴν μὲν τοῦ Προδρόμου σὺλλεψιν δι' Ἀγγελικῆς ἐπιφανείας ἐτίμησεν ὁ Θεὸς, τῆς δ' ἀπ' αἰῶνας προωρισμένης αὐτοῦ Μητρὸς τὰ τε προίμια τοῦ παναγίου βίου καὶ τὴν ἀνατροπὴν ἀφῆκεν ἀδόξεστα καὶ διὰ πρεπούτης ἐκφαντορικῆς Θεοσημασίας ἀμυσταγώγητα; Ταῦτα πρὸς τοὺς θέλοντας ἐξ ἀπαντος ἱερέα, ἀλλ' οὐκ ἀρχιερέα τὸν Ζαχαρίαν τοῦ Βραχίου. Ἡμεῖς δὲ, τέλος, ἐν καὶ κυρίως ἀρχιερέα ὠνόμασαν οἱ Θεῖοι Πατέρες τὸν Ζαχαρίαν (ὡς φαίνονται μάλιστα Θεοδόρητος καὶ Χρυσόστομος), ταύτην αὐτῶν τὴν γνώμην προθύμως ἀπαζόμεθα καὶ τιμώμεν παρὰ πάσης τῆς τῶν νεωτέρων κριτικῶν ἀκάρπους ἀμφιβολογίας προκρίναντες τὴν ἡσυχον καὶ φωτεινὴν ἐρμηνείαν τῶν Θεοφθῶν ἐκείνων ἀνδρῶν, οἵτινες οὔτε τῆς τῶν Ἰουδαίων ἀρχαιολογίας, καὶ τῶν κατ' αὐτοὺς ἐθίμων καὶ καϊρικῶν περιστατικῶν ὑπῆρχον ἀνήκοι, ἀλλὰ καὶ μάλιστα εἰδήμονες (ὡς πλησιέστατοι τῶν τότε χρόνων γενόμενοι), καὶ τῶν Εὐαγγελικῶν λογίων τὸν νοῦν ἐξηκρίβωσαν, ἐγκύψυντες εἰς τὰ βῆθη τοῦ Πνεύματος.

(α) Ὁ δὲ μακαρίτης Μελέτιος (Ἐκκλ. 15. βιβ. α. Κεφ. 6.) ἱστορίσει τὴν Θεοτόκον δεατρίψασαν τὸν δωδεκάτη χρόνον ἐν τῷ Ναφ (ὅπου καὶ αἱ ἄλλαι Παρθέναι εἰσήρχοντο)· ἀλλ' οὐχὶ εἰς αὐτὸ τὸ ἔδυτον τοῦ Ναφ, τὸ ἅγιον ἅγιον καλοῦμαι. Καὶ φαίνεται ὁ σεβασμιος ἐκεῖνος ἀνὴρ εἶναι καὶ τοῦτο ἔγραψεν ἐπιπολαιότερον (καθὼς ἐνίοτε συνεθίζε), συγχύσας εἰς μίαν τὴν τε πρώτην εἰς τὸν Ναφ εἰσοδὸν τῆς Θεοτόκου (ὅποτε διέτριβεν εἰς τὰ ἅγια τῶν ἁγίων), καὶ τὴν δευτέ-

ρεῖ δὲ ταῦτα λαμπρῶς ὁ μέγας οὐρανοφάντωρ Βασιλεὺς, ἔστις « τὴν μέχρι πάντος παρθενίαν τῆς Θεομήτορος ἐξυμῶν », καὶ τὴν κατὰ τὸν Ζαχαρίαν Ἰσραϊν προσετίθει λέγων. « Ἀγὼς γάρ τις ἐστὶ καὶ αὐτός ἐκ παραδόσεως εἰς ἡμᾶς ἀφιγμένος, ὅτι ὁ Ζαχαρίας ἐν τῇ τῶν παρθένων χώρῃ τὴν Μαρίαν κατατάξας μετὰ τὴν τοῦ Κυρίου κύησιν, ὑπὸ τῶν

ραν αὐτῆς; εἰσέλευσιν, τὴν μετὰ τὴν κύησιν τοῦ Σωτῆρος, δὲ πότε ταύτην ὁ Ζαχαρίας κατόραξε μετὰ τῶν Παρθένων. Σημείωσαι δὲ ὅτι ὁ δὸς ὁ τῶν Ἱεροσολύμων Ναὸς « Ἁγίων » ἐκαλεῖτο (Ἰώσηφ. Ἀρ. Ἰσθ. γ'. 5', 4), καὶ ἐν μὲν τοῦτου μέρος ἀνομαζέτο πληθυντικῶς (ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον τὰ Ἁγία (δηλαδὴ μέρη, χωρία) αὐτοῦ ἴδρυτο ἢ τράπεζα καὶ ἢ πρόβησις τῶν ἁγίων καὶ τὸ θυσιαστήριον τοῦ θυμιάματος, καὶ αὐτοῦ εἰσῆρχοντο δις καὶ ἡμέραν οἱ ἱερεῖς οἱ τῆς λατρείας τοῦ νόμου ἐπιτελοῦντες (ἔβρ. ὁ. 6), τὸ δὲ ἄδυτον καὶ ἐσώτατον τοῦ Ναοῦ μέρος ἀνομαζέτο κατ' ἐξῆρξιν Ἁγία Ἁγίων (ἔξοδ. κδ'. 33), καὶ (συνηθέστερον) πληθυντικῶς « τὰ Ἁγία τῶν Ἁγίων » αὐτοῦ ἔτατο ἢ Κιβωτός τῆς διαθήκης, καὶ μόνος ὁ Ἀργιμερὺς εἰσῆι ἀπαξ τοῦ ἐνιαυτοῦ (ἔβρ. ὁ. 7). Ἀλλ' αὐταὶ αἱ κυριονομῖαι παρά τινα μάλιστα τῶν θείων Πατέρων ἐνίοτε συγχύζονται, καὶ τὰ Ἁγία (τὸ ἐξωτερικὸν μέρος τοῦ Ναοῦ) καλοῦνται καὶ Ἁγία Ἁγίων. Οὕτως ὁ μὲν ἀρχαῖος Ἑβραϊστικὸς (παρ' Ἰωσέφ.) εἶπε μόνον Ἁγία, ὁ δὲ μακάριος Ἰερώνυμος μετέφρασεν « Ἁγία Ἁγίων » (Καταλόγ. ἐκ Συγ.) καὶ ὁ ἱερὸς Ἑπιφάνειος ὡσαύτως ἀνομαζέτα ἀπλῶς ἅγια (παρὶ λίθων, Κεφ. περὶ ἀδάμαντος), καὶ αὐτὸς ὁ ἕως Χρυσόστομος ἀπαξ (ἐν Ομιλ. ξβ'. τ. 5'. σελ. 644. S.). Ἀλλ' ὅμως ἐπὶ τῶν Βισσθίων τῆς Θεομήτορος; ἀπαντεῖς οἱ θεοὶ Πατέρες ὁμοίως Ἁγία Ἁγίων φαίνονται καλοῦντες κυρίως αὐτὸ τοῦ Ναοῦ τὸ ἐσώτατον ἄδυτον ὄπου, κατὰ θεῖαν βουλὴν ἐν τῷ Λογίῳ (ὡς εἶπεν ὁ ἱερὸς Θεοφύλακτος, λόγῳ εἰς τὰ Βισσθία), ἢ ἄλλως κατὰ χρηματισμὸν φανερωθείσαν, εἰσῆχθη ἢ Παρθένος, καὶ διέμινε τρεφομένη χειρὶ θεοῦ Ἀγγέλου. Ἢ τῆς αὐτῆς Θεομήτορος εἰσοδος φαίνεται παρά-

» Ἰουδαίων κατεφονεύθη μετὰ τοῦ Ναοῦ καὶ τοῦ θυσιαστηρίου ἐγκαθηθεῖς ὑπὸ τοῦ λαοῦ ὡς διὰ τοῦτου κατασκευάζει τὸ παράδοξον ἐκεῖνο καὶ πολυῶμητον σημεῖον; Παρθένον γεννήσασαν καὶ τὴν παρθενίαν μὴ διαφθείρασαν... Ταύτην τὴν ἐκ παραδόσεως Ἰσραϊν τοῦ Ζαχαρίου καὶ ὁ κατὰ τὸ 380. μ. χ. ἀναφανεί; δυσσεβῆς ἐκείνιος Ἐκκλῆσιος, ὁ τῶν

δοξος καὶ ἀμφιβολος εἰς τοὺς ἀνθρώπινα πάντα καὶ συνήθη συμβεβηκότα καὶ ἐπ' αὐτῶν τῶν ἀπιφθῆτων καὶ παραδόξων Μυστηρίων ζητοῦντας καὶ συλλογιζομένους; ἀλλ' ἐπὶ τῶν θείων πραγμάτων θεῖαι πάντως ἦσαν καὶ παράδοξι καὶ ἀρχαί. Εἰς τὰ Ἁγία τῶν Ἁγίων ἔτατο ἢ τὴν Θεοτόκον προσκαίνομεν καὶ περιμένουσα Κιβωτῆς τῆς διαθήκης. Ὁ Δαβὶδ προέειπεν ἐν πνεύματι « τὴν θυγατέρα τοῦ ὑψίστου Βασιλέως; ἐπιλαθομένην τοῦ οἴκου τοῦ κατὰ σάρκα πατρὸς αὐτῆς, καὶ ἀπενεχθείσαν εἰς τὸν θρόνον Ναὸν » (Ψαλ. μδ'). Ἄγγελος ἐβλήθη εἰς τὴν Ζαχαρίαν εὐαγγελίζοντας τοῦ Προδρόμου τὴν σύλληψιν, καὶ τὸ λατρεῖν, ὡς γνωστὰ, σιωπήσομεν τί λατρεῖν ἀπόδον καὶ ἀσύμφορον, ἀν καὶ τὴν ἐκ πασῶν τῶν γενεῶν προελεγεμένην Θεομήτορα ἢ θεῖα σοφία τιμώσα, μετὰ τῶν ἄλλων αὐτῆς τῶν ὑπὲρ νοῦν μεγαλείων, ὁμοδόμητε καὶ τὴν εἰς τὰ Ἁγία τῶν Ἁγίων ἐυδιζόν αὐτῆς καθιέρωσιν καὶ διατροφήν, ὡς οἱ Πατέρες παρέδωκαν, καὶ ἡ Ἐκκλησία λαμπρῶς ἐκ ταῖς αὐτῆς ἀγιστάς ἡμεῖς; (ἢλ. Μηνολογ. Νοεμβρ. κβ', καὶ Σεπτέμβρ. ε', καὶ κγ'). Πολλοὶ δὲ καὶ τῶν σωφροτήτων διδάταιλων τῆς ἐκείνης ἐπικηγύρισαν τὴν εἰς τὰ Ἁγία τῶν Ἁγίων ἔτατον τῆς Θεοτόκου, καὶ διὰ λόγων ἐροτατικῶν, ὡς ὁ, τὸ Ἁγίος Γερμανὸς ὁ Κωνσταντινουπόλεως Πατριάρχης (τῷ 720), καὶ ἄλλοι; Κωνσταντινουπόλεως Γεώργιος ὁ ἱερωτάτος (τῷ 784. μ. χ.) καὶ ὁ Νικομηδείας Γεώργιος (τῷ 880), καὶ Θεοφύλακτος ὁ τῆς Βουλγαρίας καὶ τῆς Ἐκκλησίας φαστήρ, καὶ ὁ Θεσσαλονίκης Ἅγιος Γρηγόριος ὁ Παλαμᾶς (ταῦτα δὲ τὰ ἐγώμια καὶ ἀπλοῦστερον παρέφρασαν ὁ μακαρίτης Νικολάου. ἢλ. τὸν Συναξαριστὴν αὐτοῦ Νοεμβρ. κβ') πρόσθε; καὶ τὸ τοῦ σοφοῦ Ἀδόντος τοῦ αὐτο-

...ριωνίων τῆς Ἀσιπάρ...
 λαιος πατήρ καὶ πρωτοδιδάσκαλος, ἀπεδέχτο καὶ ὑπολό-
 γει ἐπειδὴ δὲ ταύτην τὴν ἱερὰν παράδοσιν ἀνεμίγνυε μετ'
 ἄλλων μυθῶν καὶ γνωμῶν ἀτοπωτάτων, καὶ πάσης ἀκοῆς
 καὶ γραφῆς καὶ προφορᾶς καὶ νοήσεως ἀναξίων, τὰς ὁποίας
 ὁ ἀλάστωρ ἐκείνος ὠνόμαζε παραδόσεις, διὰ τοῦτο θερμο-
 υαίς ὁ μακάριος Ἱερώνυμος, καὶ διατεινόμενος ἀγωνιστικώ-
 τερον, ἔλαθε μετὰ τῶν Ἑλιδίου μύθων συναποβαλῶν καὶ
 τὴν περὶ τοῦ Ζαχαρίου γνησίαν καὶ ἀληθῆ καὶ παρὰ τοῖς θε-

κράτορος, καὶ ἕτερον Ἰωάννου Θεσσαλονίκης Ἐπισκόπου, καὶ
 ἄλλο Ἰακώβου Μοναχοῦ τοῦ ἐκ τῆς Μονῆς τοῦ Κοκκινόδα-
 φου, κ. τ. λ. Καὶ Νικήτας δὲ ὁ Παφλαγῶν (τῷ 880.) ἐν τῷ
 εἰς τὴν Κοίμησιν τῆς Θεοτόκου, ὑμνης « τὴν εἰς τὸν Ναὸν
 αὐτῆς εἰσοδὸν ἐτι τριετιζούσης ». Ἀλλὰ καὶ ἐξ αὐτῶν τῶν
 ἀρχαιοτάτων Πατέρων Εὐδόκιος, ὁ τῶν Ἀποστόλων ἐν Ἀντιο-
 χείᾳ διάδοχος (περὶ τὸ 68, μ. χ.) ἐν τῇ εἰς αὐτὸν ἐπιγραμ-
 μένῃ ἐπιστολῇ (παρὰ Νικήφω. Ἐκ. Ἰστ. 6', 3) τοιαῦτα μα-
 γαλεῖα περὶ τῆς Θεοτόκου καθίζορεῖ (ἐπιγράφεται δὲ φῶς
 ἢ ἐπιστολῇ κἂν ἀμφιβάλλεται τὸ σύνταγμα τοῦτο παρὰ τοῖς
 Κριτικοῖς, ἀλλ' ὅμως ὑπάρχει πάντως ἀρχαιοτάτων καὶ μί-
 λιστα πρέπαν εἰς ἄνδρα ἀποστολικόν) ὁμοίως καὶ Εὐστά-
 θιος ὁ Ἀντιοχείας ὁ ὁμολογητῆς (τῷ 325.) ἐν τῇ εἰς αὐτὸν
 ἀποδιδόμενη ἑξαήμερῳ τοιαῦτα διηγείται περὶ τῆς Θεοτό-
 κου συμφώνως μετὰ Γρηγορίου τοῦ Νύσσης (λόγῳ εἰς τὴν
 Χριστοῦ Γέννησιν). Ὁσαύτως καὶ ὁ Μ. Ἀθανάσιος (ἢ ἕστις
 ἄλλος ὄλιγῳ τούτου νεώτερος ὑποτίθεται πατήρ τῆς εἰς τὸ
 γενέσιον τοῦ Προδρόμου ὁμιλίας). « Οὐ οὐ » (λέγει πρὸς τὴν
 Θεοτόκον ὡς ἐκ τῆς Ἑλισάβετ). « Οὐ οὐ εἰ ἢ ὡς αἰδέσμενος
 Παρθένος ἐν ταῖς ἱεροῖς περιβόλοις ἀνατραφεῖσα »; (Μ. Ἀθάν.
 Τ. δ'. σελ. 20). Ἀνδρέου δὲ τοῦ Κρήτης φωστῆρος (τῷ 680.)
 τὴν βῆσιν γράφομεν ἐπιζῆς· πρβλ. καὶ τὸν θεῖον Δαμασκην-
 νὸν (περὶ Ὀρθοδόξ. πιστ. δ'. 87. καὶ λόγ. εἰς τὰ γεννήθλ. τοῦ
 Προδρ.). Ἐκ δὲ τῶν νεωτέρων ἀρκείτω μνημονευθεὶς Ἠλίας
 Μηνιατῆς ὁ εὐγλωττότατος.

σπεισίαις πατράσιν, ἰγκριμμένην παράδοσιν (α). Καὶ τοῦ-
 τως, ὅσον κατὰ τοῦτο, ἐσφάλη προφανῶς ὁ γενναῖος τῆς εὐ-
 σεβείας προστάτης, προσκρούσας ἀστόχως, ἀν καὶ μὴ πρὸς
 τὴν ὀρθότητα τοῦ δόγματος, ἀλλ' ὅμως πρὸς τὴν Ἐκκλη-
 σιαστικὴν ἀκρίβειαν τῆς ἱστορικῆς ἀληθείας (ἐπαθε δὲ καὶ
 ἄλλοτε ἄλλα τινὰ σφάλματα τοιαῦτα ὁ ἱερὸς Ἱερώνυμος)· ἔθαν
 καὶ τὸν Βαραχίου Ζαχαρίαν. εἶπε τὸν αὐτὸν καὶ τὸν υἱὸν Ἰω-
 δαῆ (β). Ἀλλ' ὅμως ὁ καὶ προγενέστερος Ἱερωνύμου καὶ ἐμ-
 βριθέστερος, καὶ περὶ τὰς Ἐκκλησιαστικὰς παραδόσεις εὐθμη-
 τισ ἀπαρέγκλιτος ἀναδεδειγμένος, Βασίλειος ὁ μέγας (τῷ
 380.) τὸν αὐτὸν ἀνακηρύττει Ζαχαρίαν υἱὸν Βαραχίου, καὶ
 τοῦ Προδρόμου Πατέρα, καὶ μάρτυρα τῆς Ἀσιπαρθένου.

Καὶ ὁ πρὸ τοῦ Μ. Βασιλείου 150. χρόνου ἀκμάσας, καὶ τῶν
 Ἀποστολικῶν Πατέρων γενόμενος μαθητῆς, Ὀριγένης ὁ θαυ-
 μάσιος « Ζαχαρίαν τὸν υἱὸν Βαραχίου πατέρα τοῦ Προδρ-
 μου γεγονέναι » μαρτυρεῖ (γ).

Καὶ Πέτρος ὁ Ἱερομάρτυς καὶ ποιμὴν τῆς Ἀλεξανδρείας
 (τῷ 306. μ. χ.) τοῦτ' αὐτὸ βεβαιῶ λέγων. « Ὁ αἰμοδόρος
 Ἡρώδης (ἐν τῇ βρεφοντοίᾳ) καὶ τὸ πρὸ αὐτοῦ (τοῦ Χριστοῦ)
 ἕτερον παιδίον (τὸν Ἰωάννην) ζητήσας ἀποκτεῖναι, καὶ μὴ

(α) Ἱερών. κατὰ Ἑλιδ. Κεφ. η'.
 (β) Καὶ Συμεὼν ὁ Λογοθέτης (χρονικ.) ἔπασεν εἰς τὸν
 αὐτὸν παράδοξον ἀναχρονισμὸν, ὀνομάσας τὸν γενέτην τοῦ
 Προδρόμου Ζαχαρίαν υἱὸν Ἰωδαῖ! Τοῦτο τὸ παράπτωμα εὐ-
 ρίσκει καὶ εἰς τὸ παρὰ τισιν ἀμφιβαλλόμενον, περὶ βίων Προ-
 φητῶν, συνταγματίων τοῦ Ἐπιφανείου. Τοῦτο δὲ καὶ εἰς τὸν
 Τύρου Δωρόθεον ψευδῶς ἐπιγράφεται. Ἐκ τούτου μετέγραψ-
 ε καὶ τοὺς τῶν Προφητῶν βίους ὁ συγγραφεὺς τοῦ Ἀλεξάν-
 θρινοῦ Πασχαλίου χρονικοῦ Τ. α'. σελ. 274. κξ. ἐλδ. Βον.
 (γ) Ὀριγ. εἰς Ματθ. κς'.

εὐρών, τὸν πατέρα αὐτοῦ Ζαχαρίαν ἐφύσεται μεταξὺ τοῦ Ναοῦ καὶ τοῦ θυσιαστηρίου, ἐκφυγόντος τοῦ παιδὸς μετὰ τῆς μητρὸς Ἑλισάβετ » (α).

Καὶ Γρηγόριος ὁ τῶν Νύσσης φαστὴρ καὶ τοῦ μεγάλου Βασιλείου μέγας αὐτάδελφος ὡσαύτως ἀποφαίνεται, λέγων ἐπὶ λέξεως ταῦτα. « Ὁ Ζαχαρίας τοίνυν, ὁ τῷ Προφῆτι κτλ. πνεύματι πρὸς τὴν τῶν κρυπτῶν γνώσιν χειραγωγούμενος, τὸ τῆς παρθενίας μυστήριον ἐπὶ τοῦ ἀφάρτου τόκου κατανοήσας, οὐκ ἀπέκρινεν ἐν τῷ Ναῷ τοῦ πατρὸς Πιερὸν ὄνομας κατὰ νόμον ἀποκεκληρωμένου τόπου τὴν ἄγαμον

(α) Πέτρ. Αλεξανδ. Καν. γ'. Ἀντιγράψαι δὲ οὐδὲν ὁ μακάριος Πέτρος οὔτε πρὸς τὸν μέγαν Βασιλείον οὔτε πρὸς τὸ τοῦ Εὐαγγελίου ρητόν, ὅπερ εἰς ταῦς Ἰουδαίους ἀπονέμει τὸν Ζαχαρίου φόνον (« ὃν ἐφορεῖσθε »), ἀλλὰ μάλιστα καὶ συνηγορεῖ πρὸς πλειοτέραν διασάφειαν, διορίζων καὶ τὸν χρόνον τῆς μαρτυρικῆς τοῦ Ζαχαρίου τελευτῆς. Δεῖσι τότε, καθὼς φαίνεται, ἐπὶ τῆς βρεφοκτονίας, εὐρίντες ἀρῶδιον καιρὸν οὐ μικρόνον Ἰουδαῖον ἐξέμνησαν τὴν Πιρῶδον λύσαν καὶ κατὰ τοῦ Ζαχαρίου, ἐγκαλέσαντες τὴν Ἱερέα καὶ Προφήτην, οὐ μόνον ὡς πατέρα τοῦ κρυφόντος παιδὸς, ἀλλὰ καὶ ὡς μάρτυρα τῆς ἁειπαρθένου μητρὸς τοῦ Ἰησοῦ Βασιλέως. Ὅθεν καὶ αὐτοὶ καταδικάζονται μάλιστα ὡς ἔνοχοι τῆς μισηφονίας, ἥς τις ἴσως αὐτοὶ γαγόνασι καὶ αὐτοῦργοι, τῶν Πιρῶδου δημίον προθυμότεροι (βλ. καὶ τὴν ἐφεξῆς βῆσιν Γρηγορίου Νύσσης, πρ' ὅλ. καὶ Μεταφραστ. Συναξαρ. Νοεμβρ. 6), διὰ ταῦτα καὶ Χριστόφορος, Πατριάρχης καὶ Ἰππικος, ὁ Μιτυληναῖος ἐν τοῖς Ἰαμβείοις γεραίρει τὸν Ζαχαρίαν σφαγῆντα διὰ τὸν ἐκ τῆς Παρθένου τεχθέντα ἀμνὸν τοῦ Θεοῦ, λέγων

« Θεῶν (γρ' φ. Θεός) δι' ἀμνὸν τοῦ Θεοῦ Ζαχαρίας,

ἵσπερ τι: ἀμνός, σφάττεται Ναοῦ μέσον.

Πέμπτη Ζαχαρίαν δαπέδῳ σφάζαν παρὰ Νηοῦ. (Μηθολογ. Σεπτ. 6.)

« μητέρα, διδάσκων τοὺς Ἰουδαίους, ὅτι ὁ τῶν ὄντων δημιουργὸς ὑποχείριον ἔχει ἐαυτῷ τὴν ἀνθρωπίνην φύσιν, ὡς ἐν τῇ δυνάμει αὐτοῦ εἶναι καὶ γέννησιν δημιουργῆσαι, ἥτις τὴν γενομένην μητέρα τὸ Παρθένον εἶναι οὐκ ἀφαιρήσεται. Διὰ τοῦτο αὐτὴν οὐκ ἀπέκρινεν ἐν τῷ Ναῷ τοῦ χοροῦ τῶν Παρθένων (ἦν δὲ οὗτος ὁ τόπος τὸ μεταξὺ τοῦ Ναοῦ καὶ τοῦ θυσιαστηρίου διάστημα). Ἐπεὶ οὖν ἤκουον Βασιλέα τῆς κτίσεως εἰς γέννησιν ἀνθρωπίνην οἰκονομικῶς (μέλλοντα) προσελθεῖν, φόβῳ τοῦ μὴ γενέσθαι Βασιλεῖ ὑποχείριος, τὸν ταῦτα μαρτυροῦντα περὶ τοῦ τόκου διαχειρίζονται, πρὸς αὐτῷ τῷ θυσιαστηρίῳ τὸν Ἱερέα ἱεροουργήσαντα » (α).

Καὶ ὁ θεὸς Χρυσόστομος τὰς περὶ τοῦ Βαρχαζάδου Ζαχαρίου δόξας ἀριθμῶν, πρώτην ἔταξε τὴν τοῦτον πρεσβεύσαν πατέρα τοῦ Προδρόμου. Παρεθέμεθα δὲ ἐν ταῖς ἀνωτέρω τὴν βῆσιν τοῦ χρυσοῤῥήματος πατρὸς.

Καὶ ὁ ἅγιος Ἐπιφάνειος ἐν βίῳ Προφητῶν « Ζαχαρίας » (λέγει) ὁ Προφήτης καὶ Ἱερεὺς, πατὴρ δὲ Ἰωάννου τοῦ Βαπτιστοῦ, ἀπειτάνθη ἐχόμενα τοῦ θυσιαστηρίου καὶ τοῦ οἴκου Κυρίου. Καὶ πάλιν ὁ αὐτὸς ἀλλαχοῦ (β) τοὺς δυσσεβεῖς Γνωστικῶν ἐξελέγγων τὰ τε ἄλλα καὶ διὰ τὰ περ' αὐτοῦ; ψευδελπίπλαστα βιβλία, καὶ ἰδίως διὰ τὸ « περὶ γενέσεως τῆς ἁγίας Παρθένου » ἐπιγραφόμενον, λέγει ρητῶς ὅτι « Ζαχαρίας ὁ Προφήτης οὐκ ἀπειτάνθη εὐθὺς (ὡς εἶδε τὸν ἄγγελον ἐν τῇ ὄψεσιν), ἀλλ' ἐπέμεινεν ἡμέρας καὶ μετὰ τὴν Ἰωάννου γέννησιν καὶ προσεφῆτε πρὸς τοῦ

(α) Γρηγορ. Νύσ. λόγ. εἰς τὴν Χριστοῦ γέννησιν.

(β) Ἐπιφ. Αἰρέσ. κς', 12.

» Ἰωάννου καὶ περὶ τῆς παρουσίας τοῦ Κυρίου καὶ κατὰ σάρκα γεννήσεως ἀπὸ τῆς ἀγίας Παρθένου Μαρίας ἐκ Πνεύματος ἁγίου ». Καὶ Ἀνατόλιος Κωνσταντινουπόλεως Πατριάρχης ὁ ἀγιώτατος (τῷ 450) τὸν Ζαχαρίαν οὐ μόνον εἰς τὰ ἅγια τῶν ἁγίων εἰσερχόμενον (ὡς Ἀρχιερέα), ἀλλὰ καὶ γενέτην τοῦ Βαπτιστοῦ, καὶ Προφήτην, καὶ τὴν μαρτυρικὴν πορφύραν ἐνδεδυμένον ἠμνησεν ἀπαιματογραφῆσας εἰς τὴν ἐπιτομὴν τῆς μνήμης αὐτοῦ (Σεπτεμβρίου 1).

Τούτων τὸν Ζαχαρίαν ἐννοεῖ καὶ ὁ ἅγιος Ἀνδρέας ὁ Κρήτης (εἰς τῶν τῆς 5'. Οἰκομενικῆς Συνόδου Θεοφύρων πατέρων, τῷ 680 μ. χ.) ἐν οἷς πανηγυρίζει τὴν εἰς τὰ ἅγια τῶν ἁγίων εἰσοδὸν τῆς Θεοτόκου γενομένην ὑπὸ τοῦ ἱερέως τῆς Ἐφημερίας (δηλονότι τοῦ Ζαχαρίου τοῦ ἐκ τῆς Ἐφημερίας Ἀβιά. Λουκ α'). Παρατιθέμεθα δὲ καὶ αὐτὰς τὰς λέξεις τοῦ μελισταγοῦ ἐκείνου καὶ Θεοφάντορος πατρὸς: « Τῷ Ναῶ » ταύτην, τῆς ἡλικίας τὸ πρῶτον ἄγουσαν ἄνθος, οἱ τεκόντες » προσαγαγόντες ἀνέθεσαν καὶ οἶον τι σεπτὸν καλλίερμα » καὶ θεῖον ἀνάθημα τῷ Θεῷ καθιέρωσεν ὁ τῆς Ἐφημερίας » τότε Ἰερεὺς, εἰς αὐτὰ τὰ ἅδύτα τῶν ἁγίων ταῦτα τὸ μέγα » γὰ τῆς σωτηρίας Ουσαύρισμα καταθέμενος: (καὶ πάλιν.) » — Τότε δὲ τότε τὰ τῶν ἁγίων ἠνωγυνο ἅγια τὴν Πα- » ναγίαν τοῦ ἁγίου μητέρα ἔσω τῶν ἀδύτων ἐγκολπωσόμε- » θα τροφή δὲ ταύτη πρόσφατος: καὶ τρέφει τέως ἀχειρο- » δότως τὴν τρέφουσαν (γράφ. θρέφουσαν) ὁ μετ' ὀλίγον τῷ » ταύτης τρεφόμενος (γράφ. θρεψόμενος) γάλακτι. Καὶ γίνε- » ται τιθηνὸς τῷ Παρθένῳ τὸ Πνεῦμα τὸ ἅγιον μέχρι ἀνα- » δείξεως αὐτῆς ἐν τῷ Ἰσραὴλ. κ. τ. λ. » (α)

(α) Ἀνδρ. Κρήτ. λόγ. α. εἰς τὴν Κοίμησ. τῆς Θεοτόκ.

Καὶ Ἰππόλυτος ὁ Θηβαῖος σύμφωνα τοῖς θείαις τούτοις πατρᾶσιν ἱστορήσας περὶ Ζαχαρίου (α).

Ἰσαΐταις καὶ Θεόδωρος ὁ Πρόδρομος ἐν τοῖς τετραστίχοις τὸν αὐτὸν Προφήτην, Ζαχαρίαν τὸν Βαραχιάδην (τοῦ τοῦ Προδρόμου πατέρα), τιμᾶ, καὶ ὡς ἱερεὺς καθιερώσαντα τὴν ἄειπαρθενον εἰς τὰ ἅγια τῶν ἁγίων (β).

Καὶ ὁ ἱερεὺς Θεοφύλακτος τὴν αὐτὴν γνώμην ἐπικυροῖ. (γ) Ταῦτα καὶ ὁ μακάριος Εὐθύμιος ὁ Ζυγαδηνὸς (δ), καὶ Συμεὼν ὁ μεταφραστὴς ἐν τοῖς Συναξαρίοις (ε), καὶ οἱ προφηθέντες, ὅτε Ἀέων ὁ σοφὸς Ἀυτοκράτωρ, καὶ Ἀέων ἄλλος ὁ μάλιστα (ζ), καὶ Γεώργιος Νικημοδείας ὁ ἱερώτατος, καὶ Ἰωσήφ ὁ Θεοφύρων ἠμνογράφος (η), καὶ οἱ λοιποὶ θεορρήμονες μελωδῶν διεκρούσαν πᾶσα δὲ ἡ τοῦ Χριστοῦ Ὀρθόδοξος Εκκλησία ἱεροπρεπῶς καὶ θεσπεσίως ἐπισφραγίσασα διαθεσμοθέτησε.

(α) Πικρὰ Νικηφ. Καλλ. Ἐκ. ἱστ. β', γ'.

(β) Ἰδοὺ τὰ τετραστίχα ταῦτα τοῦ λιγυροῦ τούτου ποιητοῦ.

Τὸ μὲν Ἰαμβικόν,

« Φῶτα πρὸ φωτὸς, παρθένοι πρὸ παρθένου,
Ναοῦ πύλαι δέξασθε τὴν Θεοῦ πύλην.
Ἐἰσελθε Σεμνὴ μέχρις αὐτῶν ἀδύτων,
Δύχου Προφήται, Γαβριὴλ ὑπηρέτει.

Τὸ δὲ ἠρωϊκόν.

« Ἐννομά τοι ταῦτα Ζαχαρία, ἔννομα ταῦτα;
Τίς ποτε θηλυτέραν ἐν ἀδύτοις ἔδρακε παιδα;
Παιδα μὲν εἰσοράας ἀτὰρ ἀδύτωτατον οἶκον,
Τὴν δε κόρην ἱερὴν ἱεροῦ μάθε παμβασιλῆος.

(γ) Εἰς Ματθ. κγ' καὶ λόγ. εἰς τὰ Εἰσοδ.

(δ) Ἰπομν' εἰς Ματθ. κγ'.

(ε) Σεπτεμ. 1. καὶ Νοεμβρ. κβ.

(ζ) Εἰς τὴν Αἰτήν τῶν Εἰσοδ.

(η) Κανόν. Προεστ. τῶν Εἰσοδ.

Ταῦτα, πάτερ Γερμανέ, καὶ σὺ μετὰ τῆς τροφῆς καὶ μη-
τρὸς Ἐκκλησίας (ἢς τὸ κῆρος ἀπαράγραπτον) ἀδιστάκτως
φρονῶν, ἄφες τοὺς λέγοντας τὴν περὶ τοῦ Ζαχαρίου ταύτην γνώ-
μην ἀναπόδεικτον καὶ ἀσύρρικτον, καὶ δῆθεν ἐξ ἀποκόρυφου
ἐπικρατήσαν. συγγραμμάτων, ὅποια μνημονεύουσι τὸ, τε
τοῦ Ἰακώβου λεγόμενον πρῶτον αγγέλιον, καὶ τὸ περὶ τῆς
γεννήσεως τῆς Ἀγίας Περθέου (α). Ὅλα σχεδὸν τὰ νόθα
καὶ ψευδεπιγράφα συντάγματα περιέχουσι καὶ τινὰς ἀλη-
θείας ἐνεσπαρμένας (ὅπως φαίνονται πιθανώτερα), ἀλλὰ μὴ
πῶς διὰ τοῦτο ἀποβαίνουσιν αἱ ἀληθεῖς ὀλιγώτερον ἀληθεῖαι;
ἔπειτα αὐτοὶ οἱ θεῖοι Πατέρες ἡμῶν, οἵτινες τὰ πρόβλεπόμενα
νόθα καὶ ἀπόκρυφα συγγράμματα πρῶτον μνημονεύσαντες
ἐξήλεγξαν (ὡς ὁ Νύσσα; Γρηγόριος, καὶ ὁ Ἱερὸς; Ἐπιφάνιος);
αὐτοὶ πάλιν αὐτοὶ παρέδωκαν εἰς ἡμᾶς καὶ τὴν περὶ τοῦ
Ζαχαρίου γνώμην ὡς ἀληθῆ καὶ βεβαίαν παραλαβόντες ἐξ
ἀρχαίας ἀποστολικῆς παραδόσεως, διότι καθὼς περὶ τῶν
ὑπερφυῶν τῆς πίστεως δογμάτων πολλὰς ἔχομεν ἀγρήφους,
καὶ πρὸς σωτηρίαν ἀνάγκαιότατας παραδόσεις, θεοσεβισμέ-
νας, οὕτως ἔχομεν καὶ ἄλλας ἱστορικὰς καὶ πρὸς ἀκρίβειαν
εἰδήσεως ἐκκλησιαστικῶν πραγμάτων βασιμῶς διδασκαλί-
νας ὑπὸ τῶν ἁγίων ἡμεῶν Πατέρων, οἵτινες « ἀ παρλαδον
» καὶ ἤκουσαν διὰ πολλῶν μαρτύρων, ταῦτα καὶ παρέθεντο
» πιστοῖς ἀθρώποις ». Ὅσαι δὲ τινες ἀλλόκοτοι καὶ πεπλα-

(α) Περὶ τῶν ψευδεπιγράφων τούτων βιβλιδίων βλ.
Ἐπιφάν. Ἀρ. κς. 12, Γρηγ. Νίσ. Τέτ. γ' σελ. 346. Ἀδ-
γύστ. κατὰ Φύσσου. βιβ. κγ' 9. τσεβλ. καὶ Εὐγεν. Ἐκατ.
σελ. 5. καὶ 235. Ἐν τινι δὲ τῶν ἀνεκδότων αὐτοῦ ἐπιστολῶν
καὶ αὐτὸς ὁ αὐτίδης Εὐγένιος τὸν αὐτὸν Ζαχαρίου υἱὸν τοῦ
Παραχίου καὶ τοῦ Περδράμου γενέτην ἠερολογεῖ.

σμέναι γνώμῃ περιέτρεχον, ἔξω τῆς Ἐκκλησιαστικῆς ἀκρι-
βείας περιωμμάζουσαι, ταύτας ὡς ἀπαραδότους καὶ ψευδεῖς
καὶ τῆς εὐσεβείας λόγῳ πάντεσσι ἀπαραδέκτους ἔξω
τοῦ τῶν πιστῶν εὐαγοῦ περιόλου. διὰ πικρὸς ἀπέκλεισαν
ἐκσυρίζαντες. Ἀλλ' οἱ θεῖοι καὶ ἀγέρωχοι κριτικοί, εἰτεῖδή
τάς ψευδοπλάστους ταύτας γνώμῃς ἔμαθον παρὰ τῶν Πα-
τέρων πρὸς ἔλεγχον μνημονευμένας, συνέχον μετ' αὐτῶν
ἀδιακρίτως καὶ θεοὶ αὐτοὶ πάλιν οἱ Πατέρες παρέδωκαν
ἀψευδεῖς καὶ γνησίας διδασκαλίας; καὶ οὕτως ἀκρυβείας
ἐπίσης, καὶ τὰς ψευδωνύμους καὶ τὰς ἀληθεῖς παραδόσεις;
ἠθέτησαν ἀπηνῶς οἱ γεννάται, ἀποβρίψαντες καὶ τὸν καρ-
πὸν μετὰ τοῦ κελύφους, καὶ φανέντες ἀζήλω; καὶ ἀκαλεῖς
μαθηταὶ κρείττους διδασκάλων, καὶ (τὴ χειρίστου) αὐτῆς
τῆς Ἐκκλησίας σοφώτεροι!

* Ἐρρώδισο.

Ἀθήνησι, αὐλῆς. Νεμέβρ. ιη'.

Ἄρθρον περὶ Εὐαγγελικῆς πτωχείας.

Ἀνθρώπου τινὸς πλουσίου εὐφρόνησεν ἡ χάρα, καὶ
διελογίζετο ἐν ἑαυτῷ λέγων. Τί ποιήσω, ὅτι οὐκ
ἔχω πού συνάξω τοὺς καρπούς μου ἀγαθῶν.

Εἰς τὸ σημερινὸν Εὐαγγέλιον μετ' ἐπισημῆς ὁ Ἱερὸς Λου-
κᾶς τοὺς διαλογισμοὺς, τὰς βασάνους, τὰς ἀληθεῖς δυστυ-
χίας τῶν πλουτίων τοῦ κόσμου, καὶ τὸ εὐαγγέλιον αὐτῶν πέ-
λος ὅσον περισσώτερον πλουτίζει ὁ ἄνθρωπος, τόσοι κατα-
βυθίζεται εἰς διαλογισμοὺς καὶ ἀμνημονίας. « Ἀνθρώπου τινὸς
» πλουσίου εὐφρόνησεν ἡ χάρα, καὶ διελογίζετο ἐν ἑαυτῷ λέ-
» γων. Τί ποιήσω, ὅτι οὐκ ἔχω πού συνάξω τοὺς καρπούς
» μου; ἢ αὐξήσεις τοῦ πλούτου, καταστραίνει ὅλην τὴν δυ-

συχίαν τούτου τοῦ πλουσίου. Ὅλην του τὴν ζωὴν δαπανᾷ εἰς τὸ νὰ συνάξῃ πλοῦτη, καὶ ὅσον καιρὸν καταγίνεται εἰς τοῦτο, ὁμολογεῖ ὁ ἴδιος μὲ τὰς πράξεις του, ὅτι εἶναι ἄθλιός καὶ δυστυχής. Πότε λοιπὸν αὐτὸς θέλει ἀναπαυθῆ; Πότε θέλει ἀπολαύσει τὸν πλοῦτον του; Πότε θέλει εἶπει εἰς τὴν ψυχὴν του. «Ψυχὴ, ἔχεις πολλὰ ἀγαθὰ κείμενα εἰς ἔτη πολλά· ἀναπάυσου, φάγε, πίε, εὐφραίνου»; Πότε θέλει τὴν εἶπει ταῦτα; Ἐξεύρατε πότε; Ὅταν ἔλθῃ ὁ θάνατος· ὅταν μέλλῃ νὰ δώσῃ φοβερὰν ἀπολογίαν τοῦ Θεοῦ διὰ τὰς ἀμαρτίας, τὰς ὁποίας ἔκαμεν ἕως οὗ νὰ τὴ συνάξῃ. Ἄφρων, (τὸν ὀνομάζει οὕτως ὁ ἴδιος Θεός), ταύτην τὴν ἰδίαν νύκτα, εἰς τὴν ὁποίαν ἀπεφάσις νὰ ἀναπαυθῆς, ἡ ζωὴ σου θέλει γίνῃ θύμα ἐλεεινὸν τοῦ θανάτου, καὶ ὅσα μὲ τούτους ἀγῶνας ἠτοίμασας, εἰς ποῖον θέλεις τὰ ἀφήσῃ εἰς κληρονομίαν; «Εἶπε » δὲ αὐτῷ ὁ Θεός, Ἄφρων, ταύτην τῇ νικτὶ τὴν ψυχὴν σου » ἀπαιτοῦσιν ἀπὸ σοῦ, ἃ δὲ ἠτοίμασας τίνι ἔσται»; Ἰδοὺ τὸ ὀλίγιον τέλος τούτου τοῦ πλουσίου, καὶ ἰδοὺ τὸ τέλος, τὸ ὅποσον θέλουσι λάθει, λέγει τὸ ἱερὸν Εὐαγγέλιον, μίαν ἡμέραν ἔσονται οἱ πλούσιοι τοῦ κόσμου, οἵτινες δὲν θησαυρίζουν, παρὰ διὰ τὸν ἑαυτὸν των, καὶ δὲν τοὺς μέλλει νὰ πλουτίσωσιν εἰς τὴν Θεόν. «Ὅπως ὁ θησαυρίζων ἑαυτῷ, καὶ μὴ » εἰς Θεὸν πλουτῶν ».

Ἀλλὰ διὰ ποίαν αἰτίαν ὁ Κύριος ἡμῶν προσφέρει σήμερον ταύτην τὴν φοβερὰν καταδίκην ἐναντίον τῶν πλουσίων; Ἄχ, ἀδελφοί! αὐτὸς καλῶς ἐγνώριζε καὶ τὴν ἀδυναμίαν καὶ τὴν διαφορὰν τῆς ἀνθρωπίνης καρδίας, καὶ ἐκατάλαβεν, ὅτι εἶναι ἀδύνατον εἰς τὸν ἄνθρωπον, νὰ ἐκταλέσῃ τὸν νόμον του, νὰ ἀποκτήσῃ τὰς οὐρανίους ἀρετὰς τοῦ Εὐαγγελίου, καὶ νὰ γίνῃ ἄξιος υἱὸς τοῦ Ἰψίστου, ἔαν δὲν σθέσῃ εἰς τὴν καρδίαν σου ὀλοκλήρως τὴν ἐπιθυμίαν τοῦ πλούτου. Ἀπὸ

τορῶσῃ τούτο τὸ τέλος, καὶ διὰ τὸ νὰ μᾶς ὁρμητεύσῃ τὴν ἀγαπὴν τῆς Εὐαγγελικῆς πτωχείας, ἔκαμε τόσας οὐρανίους ἐπιτολάς, καὶ τόσας θαυμασίους πράξεις. Διὰ τοῦτο δὲν κράζει πανταχοῦ εἰς τὸ ἱερὸν Εὐαγγέλιον, ἄλλους μακαρίους παρὰ τοὺς πτωχοὺς, καὶ τοὺς πένθοντες· δὲν συναναστρέφεται παρὰ μὲ αὐτοὺς, δὲν ἐκλεξεν ἄλλην κατάστασιν παρὰ τὴν κατάστασιν τῶν πτωχῶν· εἰς αὐτοὺς ἐδίδασκε τὸν θεῖόν του λόγον, καὶ εἰς αὐτοὺς τέλος πάντων ὑπόσχεται τὴν οὐρανίαν του Βασιλείαν. «Μακάριοι οἱ πτωχοὶ τῷ πνεύματι, ὅτι αὐτῶν ἐστὶν ἡ Βασιλεία τῶν οὐρανῶν». Καὶ εἰς τοὺς ἀληθινὰς πτωχοὺς, εἰς τοὺς πτωχοὺς, οἵτινες εἶναι εὐχαριστημένοι εἰς τὴν αὐτῶν κατάστασιν, καὶ ὄχι μόνον κατὰ τὸ σῶμα γενναίως τὴν ὑποφέρουσιν, ἀλλὰ καὶ κατὰ τὸ πνεῦμα δέχονται μετὰ χαρᾶς τὴν πτωχείαν, εἰς αὐτοὺς ὡς κληρονομία χαρίζεται ἡ οὐρανία Βασιλεία. «Μακάριοι οἱ πτωχοὶ » τῷ πνεύματι, ὅτι αὐτῶν ἐστὶν ἡ Βασιλεία τῶν οὐρανῶν». Καθὼς μακαρίζει τοὺς πτωχοὺς ὁ Κύριος ἡμῶν, οὕτως εἰς τὸ ἱερὸν του Εὐαγγέλιον ταλανίζει τοὺς πλουσίους. «Ὅσαι » ὑμῖν τὰς πλουσίας»; Ἀλοιμόνον εἰς σὰς τοὺς πλουσίους· διότι ἔαν ἀγαπᾶτε τὰ πλοῦτη, δὲν ἠμπορεῖτε νὰ εἰσθε δούλοι ἀληθινοὶ τοῦ Χριστοῦ, καὶ δὲν ἠμπορεῖτε συγχρόνως νὰ δουλεύσητε τούτους τοὺς δύο ἀσυμβιβαστοὺς Κυρίους, τὸν Μαμωνᾶ δηλαδὴ καὶ τὸν ζωτῆρα τοῦ κόσμου. «Ὅτι οὐ δύναται ἄνθρωπος δουλεύειν δύο κυρίοις· ἢ τὸν Θεὸν καὶ τὸν Μαμωνᾶ». Εἶναι ἀπόφασις ἀμετάβλητος τοῦ Κυρίου. Πρέπει λοιπὸν ἔσονται ἡμεῖς, ἀγαπητοὶ μου ἀδελφοί, νὰ ἀποφασίσωμεν, ἢ νὰ σθύσωμεν ἀπὸ τὰς καρδίας μας τὸν τὸν ἀχόρτασον πόθον τοῦ πλούτου, ἢ πρέπει νὰ μὴν ἐμμεθα, ἀπαγε!!! εἰς τὴν δούλευσιν τοῦ Κυρίου, διότι δὲν δύναται κανείς νὰ συμφωνήσῃ τὴν δούλευσιν τούτων τῶν δύο

Κυρίων. « Οὐδεὶς δύναται δυοὶ Κυρίους δουλεύειν ». Οὐδεὶς, ὅσον καὶ ἀνὴρ ἴσως καὶ ἔμπειρος· ὥστε, εἶναι ἀγαπῶμεν πᾶν πλοῦτήν, ἢ εἴμεθα βέβαιος, ὅτι δὲν θέλομεν ποτὲ ἀπολαύσειν τὴν Οὐράνιον Βασιλείαν, διότι, εἰ σικρότερον ἐστὶ κάμηλον διὰ τρυμαλιᾶς ραφίδα, εἰσελθεῖν, ἢ πλοῦτος εἰς τὴν Βασιλείαν τοῦ Θεοῦ εἰσελθεῖν. Ὅποιός, λοιπὸν ἀπὸ αὐτῶν, ἀγαπητοὶ μου ἀδελφοί, ἀγωνίζεται, μὲ καθεὶ τρόπῳ διὰ νὰ ἀπολαύσῃ τὰ πλούτη, καὶ τὰ ἀγαθὰ ἐκ τούτου προερχόμενα, ὡς οὐκ ἔστι, ἢ εἰ θέλει ἀκούσει μίαν ἡμέραν, ὅσα ὁ Ἀβραάμ λέγει εἰς τὸν πλοῦτον ὅτι σὺ ἀπόλαυσαι τὰ ἀγαθὰ σου εἰς τὴν γῆν, καὶ ὁ πτωχὸς ὁ Ἀβραάμ τὰ κακά. Ἐδοξολογεῖται ἐκείνῳς θέλει αἰωνίως ἀπολαύσει τὰ Οὐράνια ἀγαθὰ, καὶ σὺ θέλεις ὑπερβῆαι αἰωνίως τὰ δαιμόνια τῆς καλῆς αἰῶνος. Τοῦτο εἶναι λοιπὸν τὸ τέλος τῶν πλούσιων τοῦ κόσμου, καὶ αὕτη εἶναι ἡ ἀμελεῖα τῆς δόξης, καὶ τὰ ἀφάρτα ἀγαθὰ τῆς Εὐαγγελικῆς πτωχείας.

Εἶναι πρῶτον παράδοξον ἡμῶν ἀλήθεια τίσιν λαμπρὰ, καὶ ὡς εἶναι ἡ ἀγάπη τῆς Εὐαγγελικῆς καὶ θεληματικῆς πτωχείας, τὴν ὅποιαν τὴν ἐγνώρισαν καὶ τὴν ἐδίδαξαν καὶ μὲ τὴν λόγους, καὶ μὲ τὰ ἔργα· τόσοι φιλόσοφοι τῆς ἀρχαιότητός, ἐδιδάχθησαν ἀπὸ μόνον τὸ λογικόν, νὰ κάμῃ τὴν ὅλην γῆν ἐνυψώσιν εἰς τὰ πνεύματα τῶν ἀνθρώπων, μάλιστα τοῦτου τοῦ αἰῶνος. Παραδοξότερον ὅμως εἶναι αὕτη ἡ ἀρετὴ νὰ μὴ γνωρίζηται καὶ νὰ μὴν ἀγάπεται, ἔπειτα ἀπὸ τὰ λαμπρὰ ἔργα τῆς ἀποκαλύψεως, ἔπειτα ἀπὸ τὸ μυστήριον τῆς ἐσαρκίᾳς ἐκκονομίας. ἔπειτα ἀπὸ τὴν θαυμασίους διδασκαλίαις, καὶ τὰς ὡσαύτως παραδείγματα ἑνὸς Θεοῦ, ὅστις τρόπον τινα τὴν ἐθεοποίησεν εἰς τὸ ὑποκείμενόν του. Ἀγγαῶσαι ταύτην τὴν οὐράνιον ἀρετὴν ἔχει μόνον οἱ ἀλλόθρησκοι, ἀλλὰ καὶ πολλοὶ ὀπαδοὶ τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ, Ὀρθόδοξοι Χριστιαν-

νοὶ ὁ Ἰησοῦς Χριστὸς δὲν ἔχει ἄλλον σκοπὸν εἰς τὸ ἱερὸν τοῦ Εὐαγγελίου, παρὰ νὰ ἐμπνεύσῃ εἰς τοὺς μαθητὰς τοῦ ταύτην τὴν ἀρετὴν τῆς Εὐαγγελικῆς καὶ θεληματικῆς πτωχείας, ἀπὸ τὴν ὅποιαν πηγάζουσι καὶ διαφυλάττονται θλαὶ αἱ ἄλλαι ἀρεταί, καὶ οἱ Χριστιανοὶ δὲν ἀποστρέφονται καὶ δὲν καταφρονοῦν ἄλλην ἀρετὴν περισσότερο παρὰ ταύτην. Ὁ Ἰησοῦς Χριστὸς κράζει μακαρίους τοὺς πτωχοὺς, καὶ ἡμεῖς τοὺς κράζομεν τρισαθλίους. Ὁ Ἰησοῦς Χριστὸς ἐπρόβαλε τὴν πτωχείαν ἀπὸ τὴν Βασιλείαν, καὶ ἡμεῖς οἱ ὀπαδοὶ τοῦ τὴν ἀποφείγομεν μὲ τὸσον ἀγῶνα. Ἄν ἐκλεξῶν ἄλλους διὰ μαθητὰς καὶ ἀποστόλους, παρὰ πτωχῶν ὡς ἑαυτὸν, καὶ ἡμεῖς οἱ εἰσὶν ἐπαγγελόμεθα, ὅτι εἴμεθα τοῦτοι, δὲν θέλομεν μᾶλλον νὰ τὴν ἀπολαύσωμεν. Ὁ Ἰησοῦς Χριστὸς ἐθεμελίωσαν, ἐξέτεινεν καὶ ἐλάμπρυνεν τὴν Ἐκκλησίαν τοῦ μὲ τὴν πτωχείαν καὶ μὲ τὴν καταφρόνησιν τοῦ πλούτου, καὶ ἡμεῖς λέγομεν, ὅτι δὲν εἴμεθα καλοὶ Χριστιανοὶ, διότι δὲν ἔχομεν πλοῦτη. Μακαρίζομεν τοὺς πλοῦτους, διότι φανταζόμεθα, ὅτι ἀπὸ ἀπολαύσει τὰ ἀγαθὰ τῆς γῆς, μέλλουσι νὰ κληρονομήσωσι καὶ τὰ ἀγαθὰ τοῦ Οὐρανοῦ. Φρονήματα ἐναντία ἀπὸ ἐκεῖνα τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ, καὶ τοῦ ἱεροῦ Εὐαγγελίου· ὅσοι τοιαῦτα φρονοῦσι, φαίνεται, ὅτι ἐπαγγέλλονται τρόπον τινα ἕνα Εὐαγγέλιον παντελῶς διάφορον, ἀπὸ τὸ ὅποιον ἐκήρυξεν ὁ Ἰησοῦς Χριστὸς, καὶ καθ' ἑκάστην κηρύσσεται εἰς τὴν ἱεράν του Ἐκκλησίαν. Πανταχοῦ ὁ κόσμος κηρύττει καὶ αὐτοὶ πιστεύουσιν ὅτι εἰ πλοῦτοι μόνον ἔχουσι ὅλα τὰ μέσα διὰ νὰ σωθῶσι, καὶ οἱ δυστυχεῖς πτωχοὶ πιστεύοντες ταῦτα πίπτουσι εἰς ἀπελπισίαν καθὲν στιγμὴν, καὶ καταφρονοῦν τὴν θαυμάσιον καὶ εὐτυχῆ κατάστασιν αὐτῶν, τὴν ὅποιαν ὀνομαζοῦσι μακαρίαν ἕνα Θεός. Ποῦς εἰδίδωκεν, ἀγαπητοὶ μου ἀδελφοί, ταύτας τὰς κακοδοξίας εἰς τὸν κόσμον, παρὰ ὁ ἑθρὸς τῆς σω-

τηρίας μας, ὅστις ἀγωνίζεται νὰ μᾶς ρίψει εἰς τὴν ἐπιθυμίαν τοῦ πλοῦτου, τὴν ὁποίαν ὀνομάζει ὁ μακάριος Παῦλος ῥίζαν ὄλων τῶν ἁμαρτιῶν, καὶ φανεράν εἰδωλολατρείαν; Καὶ τῶντι αἱ ἀδικίαι, αἱ παρανομίαι, τὰ ψεῦδη, οἱ τόκοι, αἱ ἕρπαι, αἱ ἱεροσυλίαι, καὶ ὅλα τὰ ἄλλα κακὰ, ἀπὸ τὰ ὁποῖα ὁ κόσμος γέμει, πῶθεν ἄλλοθεν προέρχονται, παρὰ ἀπὸ τὴν ἀγάπην τοῦ πλούτου; Καὶ ποῖον ἄλλον ἠμπορεῖ νὰ ἀγαπᾷ ὁ φιλάργυρος, παρὰ τὸν πλοῦτον; Τί ἄλλο φαντάζεται, διατί ἄλλο ἀγωνίζεται, εἰς τί ἄλλο καταγίνεται ἡμέραν καὶ νύκτα, παρὰ εἰς τὴν ἀπόκτησιν τοῦ πλοῦτου; Δὲν χάνει καὶ ἡσυχίαν, καὶ ἀνάπασιν, καὶ τὴν φιλίαν τοῦ Θεοῦ, καὶ τὴν ἀγάπην τῶν ἀνθρώπων, καὶ τὴν ψυχὴν, καὶ τὸν Παράδεισον, διὰ τὸν πλοῦτον; Διατί λοιπὸν δὲν ἀποστρεφόμεθα τὴν ὁμοκατάρτατον ἐπιθυμίαν τοῦ πλοῦτου, ἥτις μᾶς καταβυθίζει εἰς τόσας ἀληθινὰς δυστυχίας, εἰς τόσα ἔπειρα θεινὰ, καὶ τέλος πάντων εἰς τὰ αἰώνια βάραθρα τοῦ Ἄδου;

Θέλεις ἀδελφὲ, νὰ γίνῃς μακάριος καὶ εἰς τοῦτον τὸν κόσμον; Ἀγάπα τὴν πτωχείαν. Θέλεις νὰ ἐλευθέρωθῃς ἀπὸ τόσους ἀγῶνας, ἀπὸ τόσας βρασάνους, καὶ ἀπὸ τόσας ἁμαρτίας; Ἀγάπα τὴν πτωχείαν. Θέλεις νὰ ἀποφύγῃς τὸ αἰῶνον πῦρ τῆς κολάσεως, καὶ τὰ ἄλλα αἰῶνια τρομερὰ θεινὰ τοῦ Ἄδου; Ἀγάπα τὴν πτωχείαν. Θέλεις νὰ ἀπολαύσῃς τὴν Οὐράνιον Βασιλείαν, καὶ νὰ στεφανώθῃς μὲ τοὺς ἀμάραντινοὺς στεφάνους τῆς ἀθανασίας; Ἀγάπα τὴν πτωχείαν. Θέλεις νὰ ζῆσῃς καὶ εἰς τὴν κόσμον ἡσυχῆς καὶ ἀμέριμνος; Ἀγάπα τὴν πτωχείαν. Ἀλλὰ διὰ νὰ ἀποφύγῃς ὅλα τὰ κακὰ, καὶ διὰ νὰ ἀπολαύσῃς ὅλα τὰ ἀγαθὰ, καὶ τὴν ἀληθινὴν μακαριότητα, πρέπει νὰ τὴν ἀγαπᾷς ἐξ ὅλης καρδίας, καὶ μ' ὄλον σου τὸ πνεῦμα, ἢ ἄλλοθι νὰ εἶσαι ἐντελῶς πεπεισμένος εἰς ταύτην τὴν ἀλήθειαν.

(ἀκολουθεῖ.)